

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 52

София, вторникъ, 3 априль

1934 г.

67. заседание

Недѣля, 1 априль 1934 година

(Открито отъ председателя А. Малиновъ въ 16 ч. 35 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Стр.

Стр.

Бюджетопроектъ за разходитъ презъ 1934/1935 финансово година по Министерството на желѣзницитѣ, пощитѣ и телеграфитѣ — Главна дирек-

ция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ.
(Докладване, разискване и приемане) 1413
Дневенъ редъ за следващото заседание 1427

Председателъ: (Звъни) Има нужното число народни представители, заседанието е законно.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т Ъ“

за разходитъ по Министерството на желѣзницитѣ, пощитѣ и телеграфитѣ — Главна дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ — за 1934/1935 финансово година.

Глава I.*

(Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 51)

Кредитътъ отъ 140.214.000 се увеличи на 142.846.000 л. Въ объяснителната таблица на този параграфъ комисията направи следнитѣ измѣнения:

Службата „реvisorъ на телеграфнитѣ и телефонни линии и инсталации“ се преименова на „районенъ технически т. и т. реvisorъ, инженеръ“ за Софийската централна телефонна станция, за Плевенската и Русенската първостепенни станции и за Врачанската второстепенна станция, и на „районенъ технически т. и т. реvisorъ“ за Бургазката, Варненската и Пловдивската първостепенни станции и за Старозагорската и Търновската второстепенни станции и за Горноджумайската третостепенна станция.

На стр. 14, Софийска пощенска централа, вмѣсто 2 междуселски куриери, ставатъ 3 и общата сума отъ 34.800 л. става 52.200 л.

На стр. 15, въ „4. Управление на подвижнитѣ пощенски писалища — гара София“, вмѣсто 1 подначалникъ съ годишна заплата 61.200 л. ставатъ 2 подначалници съ общо за двамата 122.400 л. годишна заплата; вмѣсто 72 пощальони съ общо за всички годишна заплата 1.987.200 л. ставатъ 75 пощальони съ годишна заплата 2.070.000 л.

На стр. 16, първостепенни станции, 1. Бургазъ: вмѣсто 25 т. п. чиновници или телеграфисти, станатъ 27, и общиятъ кредитъ отъ 810.000 л., става 874.800 л.; вмѣсто 22 телефонисти ставатъ 24, и общиятъ кредитъ отъ 528.000 л. става 576.000 л.

2. Варна: вмѣсто 21 т. п. чиновници и телеграфисти ставатъ 23, и общиятъ кредитъ отъ 680.400 л. става 745.200 л.; вмѣсто 26 телефонисти ставатъ 28, и общиятъ кредитъ отъ 624.000 л. става 672.000 л.

3. Пловдивъ: вмѣсто 33 т. п. чиновници и телеграфисти ставатъ 35, и общиятъ кредитъ отъ 1.069.200 л. става 1.134.000 л.; вмѣсто 33 телефонисти ставатъ 35, и общиятъ

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ народни представители: Аврамовъ Аврамъ, Алексиевъ Никола, Аневъ Василь, Апостоловъ Драгомиръ, Богоевъ Борисъ, Бойчиновъ Михаилъ, Бончевъ Тодоръ, Бръшляновъ Цоню, Буровъ Атанасъ, Василевъ Асенъ, Василевъ Василь, Василевъ Григоръ, Василевъ Ради, Влаховъ Димитъръ, Ганевъ Георги, Георгиевъ Георги, Георгиевъ Павелъ, Георгиевъ Стойчо, Георгиевъ Стоянъ Йовевъ, Георгиевъ Трифонъ, Джанкардашлийски Димитъръ, Димитровъ Захари, Димитровъ Коста Желевъ, Дичевъ Петко, Дойчиновъ Никола, Докумовъ Борисъ, Долбински Димитъръ, Дуковъ Иванъ, Ецовъ Борисъ, п. Захариевъ Захари, Илиевъ Стойко, Йордановъ Георги, Калфовъ Христо, Каравчевъ Георги, Катърджиевъ Яни, Кемилевъ Никола, Кирчевъ Стефанъ, Колевъ Петко Пеневъ, Кораковъ Крумъ, Косевъ Костадинъ, Краевъ Костадинъ, Кръстевъ Гето, Кораковъ Петъръ, Маринчевъ Георги, Марковъ Цоло, Мечкарски Тончо, Милановъ д-ръ Кънчо, Милевъ Мило, Молловъ Владимиръ, Молловъ Янаки, Момчиловъ Стоянъ, Момчиловъ Тодоръ, Мошановъ Стойчо, Марулевъ Йосифъ, Найденовъ Никола, Нейковъ Димитъръ, Орозовъ Александъръ, Пасуховъ Кръстю, Пентиевъ Антонъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Стефанъ, Петровъ Дойчинъ, Петровъ Методи, Пиронковъ Александъръ, Поповъ Еню, Поповъ Стоянъ, п. Рачевъ Иванъ, Ризовъ Стойне, Русевъ Иванъ, Савовъ Сава, Сакъзовъ Янко, Стамболиевъ Никола, Статевъ Христо, Таслаковъ Цвѣтко, Тахировъ Хафузъ Юсеинъ, Ташевъ Димо, Тодоровъ Димитъръ, Томчевъ Ангелъ, Тошевъ Никола, Фархи Хаймъ Аронъ, Христовъ Александъръ, п. Христовъ Георги, Циганчевъ Анастасъ, Черноковъ Георги)

Пристапваме къмъ първата точка отъ дневния редъ: разглеждане бюджетопроекта за разходитъ по Министерството на желѣзницитѣ, пощитѣ и телеграфитѣ — Главна дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ за 1934/1935 финансово година.

Има думата г. докладчикътъ,

*) За текста на бюджетопроекта вж. прил. Т. I, № 51.

кредитът от 792.000 л. става 840.000 л.; вмѣсто 3 междуселски куриери стават 4, и общата сума от 52.200 л. става 69.600 л.

На стр. 17, 4. Плевен: вмѣсто 23 телеграфо-пощенски чиновници и телеграфисти, стават 24, и общата сума от 745.200 л. става 777.600 л.; вмѣсто 19 телефонисти, стават 21, и общата сума от 456.000 л. става 504.000 л.

5. Русе: вмѣсто 23 т. п. чиновници и телеграфисти стават 24, и общата сума от 745.200 л. става 777.600 л.; вмѣсто 26 телефонисти, стават 28, и общата сума от 624.000 л. става 672.000 л.

Второстепенни станции. 1. Стара-Загора: вмѣсто 3 старши т. п. чиновници, стават 4, и общата сума от 122.400 л. става 163.200 л.; вмѣсто 20 т. п. чиновници и телеграфисти стават 24, и общата сума от 624.000 л. става 748.800 л.; вмѣсто 3 междуселски куриери, стават 4, и общата сума от 52.200 л. става 69.600 л.

На стр. 18, 2. Търново: вмѣсто 3 старши т. п. чиновници стават 4, и общата сума от 122.400 л. става 163.200 л.; вмѣсто 21 т. п. чиновници, стават 25, и общата сума от 655.200 л. става 780.000 л.

3. Хасково: вмѣсто 13 раздавачи, стават 14, и общата сума от 249.600 л. става 268.800 л.

4. Шумен: вмѣсто 2 старши телеграфо-пощенски чиновници, стават 3, и общата сума от 81.600 л. става 122.400 л. 5. Видин: вмѣсто 1 старши телеграфо-пощенски чиновник стават 2, и общата сума от 40.800 л. става 81.600 л.

На стр. 19, 6. Враца: вмѣсто 1 старши т. п. чиновник стават 2, и общата сума от 40.800 л. става 81.600 л.;

7. Габрово: вмѣсто 1 старши т. п. чиновник стават 2, и общата сума от 40.800 л. става 81.600 л.; вмѣсто 6 т. п. чиновници или телеграфисти стават 7, и общата сума от 187.200 л. става 218.400 л.

9. Кюстендил: вмѣсто 3 междуселски куриери, стават 4, и общата сума от 52.200 л. става 69.600 л.

10. Лом: вмѣсто 7 т. п. чиновници или телеграфисти стават 8, и общата сума от 218.400 л. става 249.600 л.

На стр. 20, 12. Т. Пазарджик: вмѣсто 7 т. п. чиновници или телеграфисти стават 8, и общата сума от 218.400 л. става 249.600 л.

13. Ямбол: вмѣсто 8 т. п. чиновници или телеграфисти стават 9, и общата сума от 249.600 л. става 280.800 л.

На стр. 23, 20. Чирпан: вмѣсто 4 междуселски куриери стават 5, и общата сума за заплати се изменя съответно от 69.600 л. на 87.000 л.

На стр. 25, 10. Бѣлово (Т. Пазарджишко): вмѣсто 1 т. п. чиновник или телеграфист стават 2, и вмѣсто 1 телефонист стават 2, и общата сума за заплатите имъ се изменя съответно.

На стр. 26, 19. Дръново: вмѣсто 1 надзорник стават 2, и общата сума за заплатата имъ се изменя съответно.

На стр. 27, 29. Каспичан — гара, възстановява се 1 пощальонъ съ годишна заплата 24.000 л.

На стр. 28, 32. Княжево (Софийско), вмѣсто 3 раздавачи стават 5, и общата сума се изменя съответно от 57.600 л. на 96.000 л.

37. Левски: вмѣсто 1 пощальонъ стават 2, и общата сума за заплати се изменя съответно — от 24.000 л. на 48.000 л.

На стр. 30, 52. Павликени: вмѣсто 2 телеграфо-пощенски чиновници или телеграфисти стават 3, и общата сума за заплати се изменя съответно от 62.400 л. на 93.600 л.

На стр. 32, 71. Русе, пощенска станция при митницата: вмѣсто 1 пощальонъ стават 2 и вмѣсто 1 раздавач стават 2, като общите суми за заплати се изменятъ съответно.

На стр. 33, 80. София № 4. Предвиждатъ се 2 преносвачи съ годишна заплата 38.400 л.

На стр. 35, 92. Троян: вмѣсто 3 телефонисти стават 4, и общата сума за заплати се изменя съответно, от 72.000 л. на 96.000 л.

93. Тръвна: вмѣсто 1 междуселски куриер стават 2, и общата сума за заплати се изменя съответно.

На стр. 37, 20. Батаовци (Радомирско): предвижда се единъ телефонистъ съ годишна заплата 24.000 л.

На стр. 38, 31. Бойчиновци — гара: вмѣсто 1 надзорник стават 2, и общата сума за заплати се изменя съответно.

37. Брусарци — гара: предвижда се 1 преносвачъ съ годишна заплата 19.200 л.

На стр. 40, 66. Вѣгово — гара (Русенско): вмѣсто 1 междуселски куриер стават 2, и общата сума за заплати се изменя съответно.

На стр. 48, 165. Златенъ-долъ — гара — заличава се 1 надзорникъ съ годишна заплата 24.000 л.

На стр. 56, 265. Мелник: предвижда се 1 телефонистъ съ годишна заплата 24.000 л.

На стр. 61, 340. Рахманлий (Пловдивско): предвижда се 1 междуселски куриеръ съ годишна заплата 17.400 л.

На стр. 63, 371. Сливница (Софийско): предвижда се 1 надзорникъ съ годишна заплата 24.000 л.

На стр. 65, 394. Телишъ (Луковитско): предвижда се 1 пощальонъ съ годишна заплата 24.000 л.

На стр. 68, общиятъ брой на служителите става 5.401, а всичко за заплати на централното управление и телеграфо-пощенските станции и подвижни писалища се предвижда кредитъ 141.239.400 л., вмѣсто 139.375.200 л.

На стр. 69, вмѣсто 40 ученици телефонисти, ставатъ 80, и кредитътъ за тѣхъ се съответно увеличава — отъ 552.000 л. на 1.104.000 л.; вмѣсто 20 ученици т. п. чиновници, ставатъ 40, и кредитътъ за тѣхъ се съответно увеличава — отъ 288.000 л. на 576.000 л.

Всичко за заплатата на личния съставъ общата сума отъ 141.535.800 л. се увеличава на 144.239.400 л.

За повишение общата сума отъ 10.680.000 л. се намалява на 10.608.800 л.

Всичко за заплати отъ 152.215.800 л. става 154.848.200 л.

А всичко за личния съставъ на дирекцията по § 1, отъ 140.214.000 л. се увеличава на 142.846.400 л.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

Обажда въ: Нѣма го.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Доброволски.

Обажда въ: Нѣма го.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Стамболиевъ.

Обажда въ: Нѣма го.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Василь Янакиевъ.

Обажда въ: Нѣма го.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Каназирски.

Г. Каназирски (д. сг): Г. г. народни представители! Бюджетопроектътъ за пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ ни се представи тази година първоначално въ размѣръ на 196.107.000 л. или, въ сравнение съ бюджета за миналата 1933/1934 г., съ едно намаление отъ 6.615.100 л. Обаче, както се съобщава вече отъ докладчика, поради единодушното настояване на цѣлата бюджетарна комисиия, министърътъ на финансите се е съгласилъ да се запазятъ известни служби, които бѣха съкратени, и въпреки че не можа да се възстанови напълно миналогодишното положение, все пакъ кредитътъ за персонала се увеличила съ 2.632.000 л. и ония за вещественитъ разходи съ 200.000 л. Така, че фактически бюджетопроектътъ сега ни се представя въ размѣръ на 198.939.000 л. или, въ сравнение съ миналогодишния бюджетъ за 1933/1934 г., съ едно намаление отъ 3.783.100 л. — равно на около 2%. Разликата на пръвъ погледъ не е голяма, обаче не трѣба да се изпуска отъ внимание, че въ миналото сѣ правени извънредно големи намаления въ бюджета на това ведомство, както въ персонала, така и въ вещественитъ разходи и други плащания. Така, действително извършенитъ по това ведомство разходи презъ последнитъ три бюджетни упражнения показватъ едно постоянно намаление, а именно: на 1930/1931 г. възлизатъ на 215.760.000 л.; на 1931/1932 г. възлизатъ на 206.874.897 л.; на 1932/1933 г. възлизатъ на 192.825.000 л.; а отъ досега извършенитъ разходи по текущата бюджетъ се вижда, че ще бѣдатъ и тукъ прокарани известни принудителни икономии и че фактически далечъ нѣма да се изразходятъ гласуванитъ презъ 1933/1934 г. 202.722.100 л., а значително по-малко, а по нѣкои параграфи може да останатъ и дългове, които ще трѣбва да се предвидятъ въ съответнитъ параграфи, които сега ще гласуваме.

Като имаме предъ видъ всичко това, става ясно, че намалението отъ 2%, за което споменахъ преди малко, въ сущностъ е значително по-големо и че по пѣтя на безогледнитъ съкращения ние сме достигнали вече една граница, която по никой начинъ не бива да се премине. Не защото ще пострада службата. Тя страда и безъ това вече съ рѣдъ години. Това е едно хроническо страдание, обаче кризата ни научи да не вземаме много трагично подобни

разстройства на службите. Ние тукъ, отъ това мѣсто, всички проповѣдваме съкращения и икономии, даже и съ цената на спиране на известенъ напредѣкъ, съ цената на едно връщане назадъ, на едно частично осакатяване на известна служба. И всичко това защото се надѣваме, че кризата, ако и много тежка, все пакъ е временна, ще може да бѣде преодолима и че главната задача на управлението днесъ е да изтраемъ, докато стопанското положение се подобри, а не да загинемъ въ хаосъ и анархия. Да се гледа така на нѣщата е не само допустимо, но е и наложително. За дълго време ще трѣбва, прочее, да се про- стимъ съ идеята за нови строежи, сериозни инвестиции, съ редъ нѣща, които се искатъ отъ всѣкидневното разви- тие на живота и отъ напредѣка въобще и да се ограничи- чимъ съ абсолютно най-необходимото. Разбира се, че тия съкращения и ограничения не бива да се правятъ шаблонно и процентно, да се казва: намаляватъ се съ толкова и толкова процента разходите на всички министерства, за да се реализира такова и такова намаление на бюджета. Държавнитъ нужди трѣбва да се поддредятъ споредъ реда на тяхното значение, и съкращенията да се правятъ именно съ огледъ на възможно най-пълното запазване на хармонията между отдѣлнитъ ресори на цѣлото управле- ние на държавата.

Така погледнато, трѣбва да заявя веднага, че на по- щитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ не е отредено онова мѣ- сто, което се полага на тоя комплексъ отъ служби, споредъ важността имъ както за държавната сигурностъ, така и за стопанския и културенъ животъ на страната, и че тукъ сѣ направени вече всички възможни съкращения и икономии, премината е вече всѣка допустима граница. Така че предложениѣ днесъ нѣми съкращения сѣ извън- редно чувствителни и ще се отразятъ зле върху правилния ходъ на службитѣ, ще доведатъ до парализиране на са- митѣ служби.

Съкращенията, които ни се предлагатъ, ако и въ малѣкъ размѣръ, засѣгатъ както личния съставъ, така и материалнитъ разходи. Ако разгледаме движението на персонала презъ последнитѣ нѣколко години, ще констатираме, че е имало една постоянна тенденция за намаление на персо- нала, а отъ друга страна пъкъ — една твърда тенденция за засилване на трафика. Така че систематически персоналитѣ е бивалъ всѣка година все повече и повече претрупанъ съ работа. Броятъ на служителитѣ въ това ведомство отъ 5.441 въ 1926 г. едвамъ достига 5.560 въ 1933 г., или срдѣно за този периодъ броятъ на служителитѣ е билъ 5.500 чо- вѣка годишно — вземамъ даннитѣ отъ годишника на Глав- ната дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ за 1932 г. Обаче трафикътъ въ този периодъ отъ време се е извънредно много увеличилъ. Докато персоналитѣ се е увеличилъ отъ 5.441 на 5.560, или само съ 2%, трафикътъ само въ пощитѣ се е увеличилъ въ нѣкои отдѣли извън- редно много. Така напр., писмата отъ 25.768.000 презъ 1926 г. — ще давамъ кръгли цифри — се е увеличилъ на 29.896.000 презъ 1930 г., или имаме едно увеличение отъ 4 милиона писма. Правителствената кореспонденция се е увеличила съ 1.820.000 писма, печатнитѣ произведения — съ 3.889.000, вестницитѣ на единични абонати — 2.012.000, вестницитѣ въ връзки — съ 19.000.000. Въ проценти това представлява грамадно увеличение, а именно: за писмата — 7%, за правителствената кореспонденция — 24%, за пе- чатнитѣ произведения — 95%, за вестницитѣ въ връзки — 60% и т. н. А пъкъ въ Спестовната каса увеличението е още по-голямо. Така отъ 14.000 спестовни книжки, изда- дени презъ 1926 г., имаме 42.000 спестовни книжки, изда- дени презъ 1932 г., или едно увеличение отъ 28.000 спе- стовни книжки, равно на 200%. Влоговетѣ по брой сѣ се увеличили съ 200%, а по стойностъ — съ 340%, или отъ 356 милиона лева презъ 1926 г. на 1.456.000.000 л. презъ 1932 г. Изплащанията по брой сѣ се увеличили съ 220%, а по стойностъ — съ 350%. А въ въведената презъ 1931 г. чекова служба имаме още по-фантастични увеличения. Опе- рацийнитѣ отъ 31.000 презъ 1931 г. сѣ се увеличили на 168.000 презъ 1933 г., или имаме едно увеличение отъ 380%. По стойностъ чековетѣ отъ 185.000.000 сѣ се увеличили на 1.123.000.000, или едно увеличение отъ 500%. Сжщото е и за чековитѣ смѣтки, и т. н.

Ясно е, че при едно нищожно увеличение на персонала отъ 2% въ продължение на 8 години, трафикътъ само на пощенската служба се е увеличилъ въ грамадни размѣри. Както ви казахъ, азъ съмъ взелъ тия данни отъ годиш- ника на Главната дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и те- телефонитѣ за 1932 г. За 1933 г. можахъ да получа данни само за пощенското ведомство, отъ които се вижда едно увеличение въ всички ресори. Само въ писмата има едно малко намаление, отъ около 500.000, което се дължи на неумѣстното увеличение на такситѣ въ 1932/1933 г., което

се поправи миналата година, но отражението въ трафика не се е почувствувало напълно; тенденцията, обаче, е да се възстанови положението отъ 1932 г. Но правителстве- ната кореспонденция е по-голяма, отколкото въ 1932 г.; сжщо имаме увеличение въ вестницитѣ на отдѣлнитѣ аба- нати и вестницитѣ на връзки.

За съжаление, други статистически данни не можемъ да имаме, защото въ реда на всички досегашни прѣкомѣрни съкращения е съкратено навремето и отдѣлението, съ- стоящо се отъ 1—2 чиновници, за стопански и финансови проучвания и статистически данни — едно отдѣление, което е извънредно важно за единъ такъвъ ресоръ, какъвто сѣ пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, където статистиче- скитѣ проучвания за движението на службата трѣбва да бѣдатъ на висота, за да може въ всѣки единъ моментъ да се вижда какъ сѣ проявявали различнитѣ служби и, ако се констатира известно намаление въ приходитѣ, да се търси цѣръ за премахването му.

При това положение, нищо, разбира се, не оправдаваше едно чувствително намаление на персонала тази година и, благодарение на енергичното застъпване на цѣлата бю- джетарна комисия, г. министърътъ на финанситѣ въ по- следния моментъ даде своето съгласие за възстановяване на миналогодишното положение. Все пакъ, обаче, има из- вестно намаление, защото общиятъ брой на служителитѣ се намалява съ около 15 души. Като имаме, обаче, предъ видъ, че въ IV-степеннитѣ и V-степеннитѣ станции се увели- чаватъ броятъ на началницитѣ на службитѣ и на раздва- читѣ съ 18 и че намалението става за смѣтка на Софий- ската и на I-степеннитѣ и II-степеннитѣ станции, които из- насятъ 75 до 80% отъ цѣлия трафикъ, ясно е, че въ тѣзи тежко обременени станции се прави едно съ нищо неоправ- дано намаление на персонала. Вѣрно е, че въ нѣкои области трафикътъ има едно намаление, както е, напр., въ телеграфа, обаче въ телефонната служба имаме система- тическо увеличение, почти всѣкидневно, съ което се ком- пенсиратъ намалението на работата въ телеграфа.

Сжщо забелязваме едно възвръщане на положението отъ 1932/1933 г. и по отношение на колетитѣ, които пакъ поради неумѣстното увеличение на такситѣ презъ 1932/1933 г. бѣха избѣгали отъ пощата и отидоха къмъ же- лѣзнопътния транспортъ и къмъ превозване отъ частни лица.

Както казахъ, съкращенията на персонала засѣгатъ главно Софийската и I-степеннитѣ и II-степеннитѣ теле- графопощенски станции и, най-главното, засѣгатъ най- квалифицирания персоналъ — телеграфопощенскитѣ чи- новници. Тия най-квалифицирани чиновници презъ послед- нитѣ 10 години сѣ били най-силно съкращавани. Отъ 1.226 чиновника презъ 1924/1925 г., тѣ сѣ намалени на 839 въ 1933/1934 г. или съ 30%. При това и сега се правятъ из- вестни намаления. Какъ могатъ да се оправдаятъ тѣ?

Азъ казахъ, че пощенскитѣ трафикъ се е увеличилъ, и не е оправдано никакво съкращение на този персоналъ, следователно, единственото, което може да се помисли, е, че това се прави, защото се намалява трафикътъ по те- леграфитѣ. Ако, обаче, това е било съображението, не трѣбва да се забравя, че броятъ на телеграфнитѣ чинов- ники не се обуславя само отъ броя на подаденитѣ теле- грами, но и отъ необходимостта, щото въ известни ча- сове непременно да има дежурни, има-нѣма трафикъ, за- щото такъвъ е характерътъ на телеграфната служба. Това е въпросъ за държавна сигурностъ, въпросъ за поддър- жане връзки съ отдѣлнитѣ части на царството. Но ако още може да се говори за намаление на трафика по телеграфа, то се компенсира, както казахъ, отъ увеличението на те- телефонния трафикъ. Това намаление на телеграфния тра- фикъ е едно всевъзтско явление, то не е само у насъ. Въ цѣлия свѣтъ използването на телеграфитѣ, броятъ на те- леграмитѣ изобщо се намалява систематически. Това се дължи на голѣмото развитие на телефонната техника, на нервния вѣкъ изобщо, и, освенъ това, на обстоятелството, че телеграфътъ като че ли е достигналъ до последната степенъ на техническо развитие, и ако не дойде въ скоро време нѣкое ново техническо изобретение въ тази областъ, вѣроятно неговото значение ще продължава да се нама- лява, разбира се, въ полза на телефона.

За движението, за развой на телеграфния трафикъ е характерна една статистика, която се намира въ годишника на Главната дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефо- нитѣ. Отъ нея се вижда, че, въ сравнение съ 1928 г., презъ 1932 г. има намаление на подаденитѣ телеграми съ 32%, а въ думитѣ — съ 35%, което до известна степенъ може да оправдае общото намаление на телеграфния персоналъ съ 30%. Но ясно е, че оттукъ нататъкъ не може да се върви къмъ нови съкращения.

Колкото, обаче, и картината да е нерадостна, постъпленията далеч не намаляват така, защото във известни области, напр. в международните телеграми, които се подават на условен език, има едно увеличение на тарифата, така че намаляването на приходите не върви така стремглаво, както е вървело в последните години намаляването на броя на подадените телеграми и на телеграфираният думи. На Запад срещу този маразм в телеграфа се борят с специални улеснения, с намаляване таксите за известни телеграми, които се дават в часовете на малкото натоварване на телеграфа, с въвеждането на така наречените телеграми-писма, които се приемат на по-ниски тарифи — намаления, които сж въведени и у нас от миналата година и които, трябва да се предполага, ще дадат своя резултат, в смисъл да бъдат като една спиралка за едно стремглаво падане на приходите в това ведомство. В телеграфа ние имаме инвестиран един грамаден капитал, чийто размер наистина не е още добре установен. Анкетата, която се предприе навремето, не можа да бъде изкарана докрай, но в всеки случай инвестираният капитал се оценява приблизително над 1/2 милиард лева. Сега в телеграфопощенското ведомство се ограничават с поддържане на съществуващите инвестиции, без да се правят нѝколко нови съоръжения. Разумът изисква, щото тази инвестиция от 1/2 милиард лева да бъде правилно използвана. Опасно е да не би прѝкомѝрното намаляване на персонала да отбие охота у публиката да използва това съобщително сѝрѝдство, да не би да имаме едно намаляване на трафика в телеграфа, не само поради естественото отбиване на този трафик към телефона, но и поради липсата на персонал; да не би сж съкращенията да отидем дотам, че поради липсата на достатъчно персонал телеграмите да се забавят повече, отколкото е нормалното и по този начин да нанесем нов удар на тази служба, която държавата има всички интерес да я използва, да използва инвестирания капитал, колкото се може по-добре и колкото се може по-дълго време.

Да разгледаме сега пѝкъ какво е положението на телефона, който става най-интересната служба и днес представлява най-доходното перо в цѝлото телеграфопощенско ведомство. В периода, който разглеждахме по-рано, от 1926 до 1932 г., телефонната служба се е развила в грамадни размери. Обаче веднага ще кажа, че би могла да се развие в много по-големи размери, ако навремето, пѝкъ и сега, правителствата и Народното събрание бѝха се отзовали с нужното разбиране към изискванията на службата и бѝха давали достатъчно сѝрѝдства за нейното развитие. Днес, вмѝсто приблизително 18.000 телефонни постове, колкото имаме в страната, ако се даваха навремето достатъчно пари, може би щѝхме да имаме два пѝти повече телефонни постове и вмѝсто тия 90 и нѝколко милиона лева, които получавахме от телефонната служба, щѝхме да получим вече към 200 милиона лева. Обаче винаги е имало една недостатъчно широка рѝжа по отношение на това ведомство и затова, ако и службата да се е много развила, тя далеч не е достигнала до това, което би могла да бъде, ако се даваха достатъчно сѝрѝдства.

През периода 1926—1932 г. броят на станциите се е увеличил сж 36, от 530 на 566; телефонните централи сж увеличени сж 50% — от 215 на 319; селско-общинските телефонно-пощенски постове сж увеличени 6 пѝти — от 215 на 1.226; абонатните постове сж увеличени сж 50% — от 12.750 на 18.420; телефонните междубонатни разговори сж увеличени три пѝти; междуградските разговори сж увеличени сж 50%, а приходите сж увеличени почти двойно — от 55 милиона на 99 милиона лева. През сжщото време броят на телефонистите е увеличен само сж 40% и то за смѝтка на съкращенията, които сж правени през всичкото това време в пощенското и телеграфното ведомство. Телефонните вериги сж се увеличили по брой 3 пѝти — от 778 на 2.095, а дължината на линиите е увеличена в километри кѝрѝгло сж 80% — от 8.750 на 14.261 км.; дължината на веригите се е почти удвоила — от 18.837 на 32.476 км. Забележете, че през това време техническият персонал, пак по силата на тия безогледни намалявания, е намален: механиците от 95 на 60, а надзорниците, при това грамадно нарастване на линиите, вериги и постове, сж увеличени само сж 26 човѝка — от 301 на 327, което прави едва 9%. Вѝпрѝки недостатѝчния персонал, бюджетопроектът не дава възможност да бъде увеличен персоналт ѝ според нуждите на службата. Наистина, в Софийската телеграфна станция се увеличава от 248 на 300, или увеличение сж 52 човѝка, обаче това става за смѝтка на намаляването на учениците телефонисти, които от 120 се намаляват на 80 или намаление сж 40 човѝка. Фактическото увеличение е само сж 12 човѝка, когато през

последната година само броят на телефонните постове в София се е увеличил сж 1.350. И това недостатѝчно даване на кредити, г. г. народни представители, се прави тогава, когато от всички се вижда, че телефонната служба е единствената, която върви сж бързи крачки напред и осигурява приходи. Така, докато постъпленията от телеграфа намаляват от 58.077.108 л. за 1930/1931 г. на 44.570.716 л. за 1931/1932 г.; от пощенски марки и карти се поддържат на сжщото ниво — към 76 милиона лева; таксите от пратки и вестници от 52.727.916 л. намаляват на 46.380.918 л., постъпленията от телефона се увеличават — от 95.235.995 л. на 96.779.890 л. през 1932/1933 г., за текущата година имаме сведенията за 11 месеца — 93.611.406 л., а като се има пред вид, че март дава около 3 милиона 500 хиляди лева, то за 1933/1934 г., година на тежка стопанска криза, ще имаме постъпления от телефона към над 99 милиона лева. Значи, ние ще достигнем за тази година рекордна цифра на постъпления от телефонната служба, вѝпрѝки недостатѝчния персонал, вѝпрѝки недадени разговори поради претоварване на веригите. Ето тук имам статистика за последните 3 месеца, кѝдето сж показани 2.990 междуградски разговори, недадени поради претрупаност на веригите, и вѝпрѝки това се получава тази рекордна цифра от приходи — 99 милиона лева, каквато досега не е получавана.

Ясно е, г. г. народни представители, че този отѝъл на службата трябва да се вземе под особено внимание, под особено покровителство и да се насѝрдчава не само сж даване на достатѝчно персонал, но и сж гласуване на съответни кредити за материалната част. А че персоналт ѝ претрупан, знаем го всички, които сме всеки ден в контакт сж станциите чрез телефоните. Идете в която да е телефонна станция на всеки по-голям град и ще видите до каква степен на изнуряване се намират телефонистите и телефонистите. Вие ще констатира, че припаданията от прѝкомѝрно много работа сж всекидневни явления. Иначе не може и да бъде, защото докато на Запад на телефонист или телефонистка се падат сѝрѝдно по 70—80 абонати за обслужване, у нас имаме рекордната цифра 150. Прибавете към това изхабените централи, които не функционират правилно, главно в провинцията; прибавете и нервността на публиката, която се нервва от невъзможността да ѝ се дава бърза връзка, и ще видите защо работата не върви достатѝчно бързо и тѝй, както бихме желали. Както казах, не се дава достатѝчно персонал. Докато в миналото Софийската централа се обслужваше от 248 телефонисти и 35 ученици-телефонисти, които работят като ученици в продължение на 2—3 години или общо 283 човѝка, сега за тази година при увеличение на телефонните постове при последната доставка на кабели сж 1.350, се дават на тази служба 300 човѝка или едно увеличение само от 17 човѝка, когато службата е поискала минимум още 60 нови телефонисти.

В сжщото положение е и техническият персонал. Просто е за учудване как тѝзи хора вѝобщо могат да се справят сж службата. Специално в София броят на техническия персонал е сжщият, какѝвто е бил, когато софийската мрежа обслужваше 3.000 абоната, а днес имаме, заедно сж допълнителните постове, 9.171 абоната.

Вѝобщо, г. г. народни представители, техническият персонал не е на голяма чест в телеграфопощенското ведомство, особено висшият технически персонал. Аз и миналата година обѝрнах внимание на това на г. министра, че хората сж техническо, особено сж висше образование, сж държат до известна степен на страна. Цѝлото старо техническо отѝделение се съкрати и се постави под ръководството на административното отѝделение и като чели се поддържа антагонизъм между техническия, цenzования и административния нецензуван персонал. А днес, ще признаят всички, телефонното дѝло е вѝпрос на техника и че е ясно какво на всички техници трябва да се даде предимство. Ако разгледаме по състав персонала, тѝй както ни се дава за 1932 г. в изданието на Главната дирекция, ние ще видим, че по образование персоналт ѝ процентно се раздѝля така: сж първоначално образование — 15.46%; сж прогимназиално образование — 35%; сж неѝлно сѝрѝдно — 24%; сж завършено сѝрѝдно образование — 19.8%; сжършили телеграфопощенското сѝрѝдно училище — 6.75%; сжършили сѝрѝдното електро-техническо училище — 0.44%, и служители сж висше образование само 0.84% — даже нѝма 1%. Ясно е, че на техниците сж висше образование не се дава нужното мѝсто.

За да ви покажа как е третиран този персонал, ще ви дам за примѝр новата уредба на междуградските разговори. Вие знаете, че междуградските линии бѝха извѝрдно много претрупани и Дирекцията на пощите прибѝгна към доставянето на три така наречени високо-фреквентни уреди, които дават възможност по една

линия да се водят едновременно по 3 разговори. По този начин се увеличава капацитетът на междуградските линии тройно. Тия уреди, които се доставиха само за изпитание, и досега още не са платени, които дават годишно само от международните разговори около 10 милиона лева приход на държавата, се ръководят само от 3 инженери. На тия инженери от 3 години вече не се дава специално място в бюджета, държат се като надничари. наричат се механици и най-старшият от тях получава 3.000 л., а другите получават по 2.800 л. месечно; направите смѣтка, какво ще получат на ръка. А тѣзи хора сѣ, които сѣ своята всѣкидневна служба сѣ дали през последната година около 10 милиона приход на държавата. Благодарение на тѣзи уреди, международните разговори се извършено много увеличават. Тѣ сѣ били през 1932 г. 19.477 изходящи, а през 1933 г. — 25.599; през 1932 г. входящите сѣ били 17.684 срещу 22.803 през 1933 г., при единъ общъ брой на транзитните разговори отъ 4.318.

Както казахъ, тази служба дава единъ приходъ приблизително отъ 10 милиона лева на държавата и заради туй азъ ще си позволя отъ това място да апелирамъ, както къмъ г. министра на жѣлѣзниците, така и къмъ г. министра на финансите и къмъ народното представителство, да се поправи тази явна несправедливостъ, като се увеличи броятъ на инженерите, които и сега служатъ, но нѣматъ нито едно инспекторско място. Нѣкои отъ тѣхъ сѣ надничари, служатъ въ ведомството, безъ да имъ се даде подходящо място въ телеграфо-пощенската служба, или специално въ тая деликатна и фина служба, каквато е телефонната. За това, което може да се направи за тая служба, е подаденъ рапортъ отъ замѣстникъ-директора, който иска, щото персональтъ въ отдѣлението за техническата служба да се увеличи сѣ още 1 електроинженеръ и въ централната станция да се постави 1 инженеръ завеждащъ високофреkwентните уреди сѣ по 5.000 л. заплатата. Годишната заплатата на тѣзи двама новоназначени инженери ще възлѣзе на около 125.000 л., която сума може да се вземе отъ § 4 на бюджетопроекта, кѣдето ще се реализира една икономия отъ напускането на единъ складъ. Въ този параграфъ е предвидена една значителна сума за наемъ на помѣщение — 150.000 л. — когато само сѣ 27.600 л. — толкова, колкото ще бѣде наемътъ при премѣстването на склада въ девическата гимназия — ще може да се задоволи тази нужда. Така че, фактически бюджетътъ нѣма да бѣде обремененъ отъ това увеличение на персонала. Сѣщо и репортитъ да се именуватъ „районни технически ревизори“ и да се предвидятъ такива въ Враца, Плевенъ, Русе и София. Да се прибави титултъ „инженеръ“, тѣй като наистина тѣзи служби се заематъ отъ инженери.

Ще спомена тукъ същевременно и за надзорниците, които сѣ низшъ персоналъ, който полека-лека започва да се вербува отъ свършилите телеграфо-пощенското училище. Общиятъ брой на надзорниците презъ 1933 г. възлиза на 327 човѣка, които има да надзираватъ 26.134 км. телеграфна и телефонна линии. За да видите колко сѣ претрупани тѣзи хора сѣ работа, достатъчно е само да ви спомена това, че на нѣкои отъ тѣхъ се пада да контролиратъ по 180 км. линии — нѣщо, което е абсолютно невъзможно. Имайте предъ видъ, че тия надзорници, съгласно чл. 17 отъ закона за бюджета за 1933/1934 г., за да получатъ по 350 л. безотчетни, трѣбва да обиколятъ единъ пътъ въ месеца своя районъ. Ясно е, че това е невъзможно въ нѣкои райони, кѣдето, казахъ, иматъ да контролиратъ по 180 км. линии.

За да ви дамъ илюстрация за положението на техническия персоналъ при Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните, ще ви направя сравнение между 1921 и 1933 години. Въ периода отъ 1921 г. до 1933 г. — за 13 години — ревизорите сѣ станали 11, старшите механици отъ 6 сѣ станали 17, механиците отъ 55 сѣ станали 61; майсторите-специалисти 25 и учениците-механици 14 сѣ съкратени. Надзорниците отъ 296 сѣ увеличени на 332; или всичко техническиятъ персоналъ отъ 407 човѣка презъ 1921 г. е увеличенъ на 421 човѣка презъ 1933 г. — т. е. за единъ периодъ отъ 13 години, имаме увеличение сѣ 14 човѣка, или 3—4%, когато презъ тия 13 години работата се е увеличила 3 пъти. Телефонните постове отъ 5.000 сѣ увеличени на 20.000 — това прави едно увеличение въ проценти отъ 400%; телефонните линии отъ 62.816 км. презъ 1928 г. сѣ станали 76.618 км., а кабелните жици отъ 12.454 сѣ станали 18.138 км. Увеличенията сѣ грамадни. Въ тази областъ не би трѣбвало да се правятъ икономии, а трѣбва да се дава това, което е необходимо, защото, независимо отъ обстоятелството, че хората се измукватъ, изцеджатъ като лимони, и броятъ на заболяванията е много по-голямъ, отколкото въ другите държавни служби, но тукъ имаме, както казахъ, една служба,

която дава приходи и която на всѣка цена трѣбва да се поощри, защото днесъ въ всички направления имаме намаляние на приходите.

Смѣтамъ, г. г. народни представители, че казахъ доста за персонала, който е така претоваренъ. За да завърша, ще ви кажа, че само 28% отъ телеграфо-пощенския персоналъ работи 8 часа въ денонощие, тѣй както работятъ всичките други държавни чиновници, а 72% работи надъ 8 часа. Прибавете къмъ това липсата на хигиенични условия, прибавете и мизерната заплатата на тия персоналъ и ще ви стане ясно, защо броятъ на заболяванията — особено на нормалните заболявания — е толкова голѣмъ въ телефонната служба. Подчертавамъ, че броятъ на телефонистите представлява 20% отъ цѣлия персоналъ по телеграфо-пощенското ведомство.

Това сѣ условията, при които сѣ поставени да работятъ около 5.500 телеграфо-пощенски служители.

За да получите една илюстрация и за тѣхното възнаграждение, ще ви кажа, че само около 100 човѣка получаватъ надъ 4.000 л. — около 4.200 л. — а по-големи заплати получаватъ само трима, четирима души — главниятъ директоръ, главниятъ инспекторъ и нѣкои други. Всички останали получаватъ много по-малки заплати. Срѣдно, едно върху друго, пощенските чиновници получаватъ около 2.200 л. месечно, отъ които, като извадимъ удържките, оставатъ къмъ 1.700 л. на ръка. Това сѣ условията, при които сѣ поставени да работятъ нашите телеграфо-пощенци, независимо отъ моралния тормозъ, на който сѣ изложени отъ страна на партизаните на г. Костурковъ. Но по този въпросъ азъ нѣма да се спирамъ, защото по него ще се говори, когато ще се разгледатъ интерпелациите.

Ако по отношение на персонала картината е така нерадостна, не по-малко лоша е тя и по отношение на кредитите, които се отпускатъ по материалната частъ. Азъ нѣма да се спирамъ на съкращенията, които преминахме въ галопъ въ бюджетарната комисия. Отъ всички страни се казва, че нѣма пари и дори се предполага, че може да се отиде съ съкращенията и по-нататък, че може да се съкрати още и отъ оня мизеренъ милионъ, който се дава за канцеларски материали, нужни на всички телеграфо-пощенски станции въ България, въ който направихме едно намаляние отъ 100.000 л. Предполага се, че може да се остави сѣщиятъ кредитъ отъ 2.000.000 л. за отопление и освѣтление, когато той се свърши още презъ м. февруарий т. г., въпрѣки намаляната цена на отоплителните материали. Добре, че Господъ помогна, че дойде пролѣтътъ по-рано, та хората не бидоха изложени толкова на мръзене.

Ще оставя настрана § 8, за да се спра на §§ 20 и 21, които сѣ основата на поддържането и разширението на телеграфо-пощенската служба.

§ 20, който е най-големиятъ въ бюджета, въ размѣръ на 9.000.000 л. — оставенъ както и миналата година — предвижда доставката на всички материали, които сѣ необходими за поддържане, а така сѣщо и за разширение на телеграфо-пощенската служба. Тукъ има и телеграфни материали, и телефонни материали, и жици, и куки, и стругове, и сѣчива, и градивни материали, и лепило, и киселини, и цинкови полюси, и печати, и червенъ восъкъ, и т. н. Ясно е, че при голѣмите нужди на около 500—600 телеграфо-пощенски станции, които имаме въ страната, и при увеличаването на пощенския трафикъ, за който споменахъ по-рано, този кредитъ не е достатъченъ. Цѣлиятъ този кредитъ се консумира за всѣкидневните нужди, а за разширение главно на телефонната служба не остава почти никакъвъ кредитъ. Ще ви кажа, че при създаването на бюджетопроекта службата е поискала по този параграфъ 23.000.000 л., министерството го е изпратило въ Финансовото министерство съкратенъ на 15.000.000 л., а Финансовото министерство го намалва на 9.000.000 л. Странно е, какъ г. министърътъ на финансите, който търси подъ камъкъ и дърво всѣки единъ левъ, който търси приходи навсѣкжде, за да балансира бюджета, е толкова скѣпникъ по отношение на това ведомство, кѣдето всѣки единъ инвестиранъ левъ въ продължение на една година се амортизира почти напълно. Такъвъ е случаятъ съ телефоните, които на втората година даватъ единъ приходъ равенъ пакъ на инвестираната сума. Всѣки 3.000 л., дадени за инсталацията на единъ телефоненъ постъ — а има възможностъ да се инсталиратъ още много телефонни постове — въ първата година се амортизиратъ сѣ 3.000 л., а въ втората година даватъ единъ приходъ отъ 3.000 л. Никоя инвестиция, въ никоя друга държавна служба не дава толкова голѣми печалби, такава голѣма рента.

Да взема пакъ за примѣръ София. Миналата година,

при разглеждането на бюджета, обърнах внимание, че има около 3.000 искания за телефонни постове и че не се дава свързване поради липса на кабели. Обясни се, че кабели се доставят и че въ скоро време ще бъдат монтирани. Наистина, въ продължение на цяла година кабелите се доставиха и монтираха. Това даде възможност на 1.350 нови клиенти да се свържат с пощенската станция и да дадат само встъпителни вноски, такси за свързване и т. н., една сума от около 4—5 милиона лева. Обаче днес има още 600 свободни постове въ софийския нумератор, а има 1.200 искания и не се дава нито едно свързване, понеже сега пък нямало телефонни апарати.

Въобще, цялата наша телефония се е развивала така: най-напред има телефонен нумератор, на бърза ръка се ангажирват нумерата му, почва се плащане за нови нумера, доставя се допълнителен нумератор, но няма кабели; доставят се кабели, а няма телефони. Доставят се телефони, набързо всички се заемат, и наново се започва плащане. Ако се направи смътка колко, може би, стотици милиони лева са загубени въ продължение на повече от 10 години от ненавременното доставяне на такива материали, ще се види, че е просто изумителна липсата на предвидливост, която продължава още и днес, когато, министърът на финансите търси с такива големи усилия нови приходи за държавата.

Споменах, че един нов телефонен пост заедно с материалите за неговото скопчване, заедно с телефонния апарат струва около 3.000 л. Като имаме пред вид, че абонаментът се движи между 1.700—3.000—4.500 л.; като имаме пред вид, че ще се дават предимно постове на тия, които ще плащат по-скъпо, ясно е, че още първата година инвестираната сума ще бъде веднага амортизирана и по-нататък този телефонен пост ще почне да дава приход въ всяка година по 3.000 л. — респективно колкото струва — нъщо, което въ никое друго ведомство, както казах, го няма: Общо телефонията у нас има всички изгледи да се развие извънредно много и тия 18.240 постове, които днес ги имаме, може, при една правилна политика, да бъдат въ продължение на няколко години удвоени.

Въ България, г. г. народни представители, един телефонен пост се пада на 301 човъка. Да ви кажа какво е на Запад. Въ Германия на 100 жители се падат 5 телефонни поста; въ Швеция — 8,7; въ Дания — една земеделска страна, която постоянно си поставяме за примър — 9,9, или близу 10 телефонни поста на 100 жители, или на всеки 10 човъка от населението има един телефонен пост; въ Свѣтска Русия, тая грамадна Русия — 0,2; тя е малко по-назад от нас, но ще признаете всички, че там разстоянията с грамадни, известни територии имат още колониален характер; въ Югославия — 0,5; а въ България само 0,3.

Ясно е, че при едно правилно оценяване назначението на тази служба би могло да се направи извънредно много, да се достигне до много по-големи приходи, като евентуално за поощрението им би могло да се отиде и към едно намаление на таксите. За облекчение на службата трябва да се мисли към въвеждането на бронтели, особено за София, като се въведе една по-малка първоначална такса за известен максимум от разговори — да кажем два на лев — а по-нататък всеки нов разговор да се заплаща по определена по-ниска цена. По такъв начин може да се намали и безпричинното дърдорене по телефоните, да се увеличи по тоя начин капацитетът на сегашната инвестиция, а същевременно да се засили телефонията и въобще приходите от нея.

Това увеличение, казвам, на телефонните постове няма нужда да стане наведнъж. Достатъчно е да се схване от всички, че част от приходите, които дава специално телефонното ведомство, трябва да се ангажират, да се запазят за неговото развитие. Достатъчно е да се запазят по 10 милиона от тия 100 милиона лева, които дава телефонията въобще, за да имаме въ продължение на 6—7 години едно двойно изграждане на цялото телефонно дѣло у нас и едно увеличение, следователно, на приходите от него.

Казах, че софийската станция има още 600 нумера свободни, но още не се намира 1 милион лева, за да се доставят телефони; днес телефоните струват 1.500—1.600 л. Службата казва, че са правени милион пъти постъпки, обаче не са дадени нужните кредити. Отговаряло се, че няма валута, че няма свободни кредити. Ако няма валута за телефонни апарати, трябва да се занитаме, защо тия телефонни апарати не се изработят тук от специалното индустриално заведение, което имаме въ страната, от така наречената „Българска телеграфия“?

Въ връзка с тия доставки на нови апарати, ще се спра малко и на тази „Българска телеграфия“. Ще ви напомня,

че „Българска телеграфия“ е образувана въ 1927 г. от частни капитали и държавни капитали, по 50%. Държавата участва с 50% въ това дружество, което има за цел да фабрикува телефонни и телеграфни материали за мѣстните нужди. Докато участието ѝ с капитал е 50%, участието ѝ въ управлението е с повече от 50%, защото, според закона, управителният съвет на това дружество се състои от 9 члена, от които 5 са представители на държавата, като и председателят на управителния съвет непременно трябва да бъде държавен представител. Следователно, управлението на тази „Българска телеграфия“ трябва да се намира, по силата на закона, въ ръцете на държавата, понеже държавните чиновници са болшинството. Тъ ще слушат, разбира се, нарежданията на правителството.

Това дружество е създадено, за да попълни една празнота, която се е констатирала навремето, и сега още продължава, въ телеграфо-пощенското ведомство. Тя е именно тази, че телеграфо-пощенското ведомство не е достатъчно съоръжено с техническите средства за своето поддържане и развитие. Докато държавните железници имат грамадни работилници, грамадни фабрики, с хиляди работници, с стотици инженери и технически персонал, въ телеграфо-пощенското ведомство тази служба е извънредно слаба. Въ бюджетопроекта всеки може да види, че телеграфо-пощенското ведомство разполага с една техническа телеграфо-пощенска работилница, която има всичко 22 души чиновници, от които един началник-инженер и двама души механици; всичко друго е низши персонал. Освен това, има и един склад за технически материали, който се обслужва с 21 човъка, от които никой няма особена техническа подготовка. Това е всичкото техническо съоръжение и всичкия запас на цялото телеграфо-пощенско ведомство, когато, както казах, железниците са успели въ течение на години да се съоръжат и да се снабдят с грамадни количества материали, с прецизни машини и са въ състояние да строят дори локомотиви, или поне могат един разнебитен локомотив от парчета да го направят нов. Обаче не е така въ телеграфо-пощенското ведомство. Затова държавата е създала на времето нуждата да се създаде това дружество, смѣтайки, че при един такъв смѣсен характер при участието на частни и държавни капитали, то ще бъде по-еластично, по-гъвкаво.

Това предприятие, което функционира, както казах, от 1927 г., въ последните две години е свършено лишено от доставки. Съществува един конфликт между службата въ министерството и самото дружество и заради това работите на дружеството не напредват; а пък то е полудържавно дружество и въ него има 2 и $\frac{1}{2}$ милиона лева държавен капитал. То вече има борчове, следователно, и държавата вече е ангажирана с половината, минимум, от тия борчове. А през това време, не му се дава работа, защото, както казвам, има конфликт, който ми е необясним и за който бих желал да чуя, какво ще каже по него г. министърът на пощите, телеграфите и телефоните.

Отъ баланса на дружеството виждаме, че на 1 октомври миналата година то е имало един актив от 6.671.000 л. при един акционерен капитал и кредит от 7.108.000 л., и вече е имало една чиста загуба 437.000 л. Отъ тогава загубите постоянно се увеличават. Амортизация трябва да се прави, защото машините овехтяват и т. н. И по всяка въроятност за 1933/1934 финансова година дружеството ще има една загуба над 1 милион лева. Коя е причината, за да не се дава на това дружество достатъчно работа? Въ миналото му се е давало работа. Аз имам тук едно писмо — удостоверение от Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните, въ което се казва: Въ доставихте 1.000 телефонни апарати през 1928/1929 г., 2.500 през 1929/1930 г., 1.500 през 1930/1931 г., още 1.000 през същата година, 10 нумератора с 50 абонати комплект, през 1931 г. други 10 нумератора, 10 главни разпределители с 120 линии, други 10 разпределители с 240 линии и пр. Всичко това е доставено навреме, функционирало е добре и продължава да функционира и досега добре. Писмото е от 1931 г. Обаче, казах, въ последните две години на това дружество не се дава никаква работа. Аз се помъжих да узная истината и разпитах службата, говорих с г. министра, разпитах и самите ръководители на дружеството. Казва се: това дружество е една креация на Чешката телеграфия, защото главните участници въ частния капитал са чехи; това са — казва се — чешки телеграфни материали, тия материали се изпращат от Чехия, като полуфабрикати, тук само се сглобяват; така че цялата фабрикация фактически и чешка фабрикация, а дружеството е само за обиколване на закона. Хората от фабриката пък казват, че това не е така и че ако наистина въ първата го-

дина, при първата доставка, поради липса още на всички машини за щанцуване и т. н., тѣ сѣ били принудени да доставят известни полуфабрикати, колкото повече се е отивало напредъ въ фабрикацията, толкова по-голям процентъ отъ материалитѣ тѣ сѣ си ги фабрикували тукъ. Ако не сѣ го правили това, както казва г. Куртевъ, трѣбва да се запитае, защо държавата позволява да става това нѣщо, защо управлението на фабриката е напълно въ рѣцетѣ на представителитѣ на българската държава?

Писмата, съ които тази фабрика се оплаква, че не ѝ се дават поръчки, че се игнорира и т. н., сѣ подписани отъ всичкитѣ членове на управителния съветъ, които сѣ: председателъ г. Каросеровъ, стопански директоръ на българскитѣ държавни желѣзници, представителъ на Министерството на търговията, промишлеността и труда — той бѣше по-рано председателъ на управителния съветъ — г. Йордановъ; сега, при липса на главния секретаръ на министерството, влиза единъ отъ неговитѣ замѣстници. Вътре е началникътъ на телеграфнитѣ войски, единъ пионеръ, полковникъ, отъ Военното министерство, и представители на Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. Въобще управлението на тази фабрика се намира въ рѣцетѣ на държавнитѣ представители. Другитѣ господа сѣ меншество.

Председателъ: Азъ си позволявамъ да ви напомня, че времето Ви изтече. Имате всичко още 10 минути. Моля Ви да завършите.

Г. Каназирски (д. сг): Ще се постарая.

Председателъ: Стигнахме отъ 20 минути на единъ часъ.

Г. Каназирски (д. сг): Следователно, ако има грѣшки въ доставянето на полуфабрикатитѣ, ако въобщо цѣлата работа не върви добре тамъ, за това сѣ виновни представители на българската държава, които иматъ пълно болшинство и могатъ да заповѣдатъ отъ кѣде да се доставятъ материалитѣ, въ какво състояние да се доставятъ и по какъвъ начинъ да се доставятъ. Но да се изостави една служба — която е отъ толкова голямо значение, защото идва да попълни, както казахъ, една празнина — да седи въ бездействие, машинитѣ да остаряватъ, а презъ туй време да има една такава голяма липса на материали въ страната, това е съ нищо неоправдано. Управлението на фабриката казва: „На насъ се прави саботажъ. Всички чужди фабрики, които доставятъ въ България, сѣ застрашени, че тукъ ще се създаде национално производство, и затова правятъ дѣмпингъ, като намаляватъ извънредно много ценитѣ на материалитѣ си, само и само да ни накаратъ да фалираме“. Ако има такава нѣщо, то оферираниитѣ цени безъ съмнение не може да бѣдатъ изродовани при даването на поръчки. Възможно е нѣкои чужди фабрики да иматъ интересъ да се унищожи една българска фабрика. Въ такъвъ случай възможно е известно време да даватъ своитѣ материали на безценица, за да фалира нашата фабрика, и следъ туй да налагатъ свои цени. Безъ да вземамъ становище, безъ да защитавамъ фабриката — защитавамъ я дотолкова, доколкото 50% отъ нейния капиталъ е държавенъ и доколкото болшинството на управлението ѝ е въ рѣцетѣ на държавата, защото я смѣтамъ като клонъ отъ Дирекцията на пошитѣ и телеграфитѣ — ще моля г. министра да каже, защо работата на тая фабрика не върви добре.

Председателъ: (Звъни)

Г. Каназирски (д. сг): Понеже г. председателътъ ме подканва да свърша, ще си позволя, преди да приключа, да кажа, нѣколко думи и за една извънредно важна областъ въ телеграфо-пощенското ведомство, а именно за развитието на радиото у насъ. Знаете, че въ известни срѣди у насъ още се гледа на радиото като на луксъ. Трѣбва веднага да ви кажа, че на Западъ то е станало насѣща нужда. За да имате една представа, ще ви кажа, че на 1.000 души население се падатъ въ Албания 0.24 аппарата, въ Германия 66 аппарата, въ Австрия 73 аппарата. Въ Дания — една страна, на която винаги сме искали да подражаваме — има 140 аппарата на 1.000 човѣка; тамъ и за радиото, както и за телефонитѣ, цифритѣ сѣ рекордни.

У насъ сега има общо около 8.000 аппарата, които сѣ въ действие. Тѣзи аппарати сѣ доставени отъ частнитѣ лица и за тѣхната поддръжка, за снабдяването имъ съ материали, за да може да се слуша съ тѣхъ, държавата не прави абсолютно никакви жертви. Тя, обаче, събира единъ да-

нѣкъ. Презъ 1933, 1934 г. държавата е взела отъ радиолюбителитѣ 3.154.830 л., само заради туй, че имъ позволява да слушатъ съ апаратитѣ. Трѣбва да кажа същевременно, че поради обстоятелството, че въ ведомството нѣма специаленъ персоналъ, който да контролира тази служба, сигурно голямъ брой апарати сѣ укрити. Въ последнитѣ 4 години сѣ внесени 120.000 кгр. апарати, което прави — 10 кгр. на апаратъ — около 12.000 апарати, а сѣ регистрирани само 8.400 апарати. Отъ друга страна, има и апарати, приготвени въ страната. Ще излѣзе, прочее, че у насъ има укрити апарати поне 50%. Ясно е, че при малко усилие, като се създаде специаленъ персоналъ за контрола, този приходъ, който държавата има сега, може да се увеличи съ 50%, значи съ около 2.000.000 л.

Но у насъ не се прави нищо и за създаване на една радиоразпрѣсквателна станция. Има, наистина, една група ентузиаста, които сѣ си поставили за задача да създадатъ такава станция. Съ помощта на бившия и на сегашния министри на желѣзницитѣ, станцията горе-долу функционира, обаче това, което може да даде частната инициатива, е извънредно малко въ сравнение съ онова, което трѣбва да даде една държавна разпрѣсквателна станция. Нѣма защо да обосновавамъ предъ една интеллигентна аудитория необходимостта отъ една държавна разпрѣсквателна станция за образованието, за допълнителнитѣ познания по земледѣлнето, за стопанството, за ценитѣ, които всѣки денъ могатъ да се съобщаватъ, за музиката, за изкуството, въобще всички постижения на радиото. Особено пѣкъ за слушането на българска речъ, на българска пѣсенъ задъ границата, тамъ дето живѣятъ наши братя българи. Съ изключение само на Албания и на Гърция, която се готви сега да построи разпрѣсквателна станция, ние оставаме една отъ малкото страни, кѣдегъ нѣма такава служба. Въ Свѣтска Русия, която толкова държи на пропагандата, съществуватъ 150 станции съ различна мощностъ — отъ 10 до 500 киловата. Изобию най-мощнитѣ станции сѣ въ Свѣтска Русия. Сега тя строи нови 10 станции. Въ Ромъния има една мощна станция отъ 17 киловата и цѣла Северна България се намира подъ постоянното влияние на ромънската речъ. Маса хора тамъ, които иматъ апарати, сѣ научили вече ромънски езикъ — защото този езикъ се научава лесно — като слушатъ всѣки денъ, въ обѣдната пауза, предаването отъ Букурещъ. Сега ромънитѣ правятъ проучвания за построяването на една нова станция отъ 150 киловата, която ще се чува въ цѣлия свѣтъ. Въ Южна България ние постоянно слушаме предаване отъ Цариградъ. Турция има 3 станции: една въ Анкара, втора въ Цариградъ, третата не можахъ да установя кѣде е. Въ Югославия има също три станции: въ Бѣлградъ, въ Загребъ и въ Люблина.

В. Савовъ (нац. д): Има и въ Скопие.

Г. Каназирски (д. сг): Тя е сложена тамъ, за да парира евентуално една наша станция, ако се построи. — Следъ като по този въпросъ отъ нѣколко години се вече говори, миналата година се даде разрешение на министра на желѣзницитѣ да сключи заемъ отъ Спестовната каса въ размеръ на 40.000.000 л., за да се построи държавна разпрѣсквателна станция. Приготвени сѣ всички книги, поемни условия и т. н., но нищо още не е направено. Поддръжването на една такава станция ще струва около 1½—2 милиона лева, но пѣкъ броятъ на клиентитѣ ще се увеличи десеторно. Сега слушатъ повече хора, които поне горедолу разбиратъ нѣкой чуждъ езикъ, защото малцина сѣ тѣзи, които ще се задоволятъ да слушатъ само музика. А ние трѣбва да създадемъ станция, която да предава на български езикъ, за да може да я слуша цѣлиятъ народъ. Както казахъ, нѣкои смѣтатъ, че радиото е луксъ, а тукъ азъ имамъ таблица, отъ която се вижда, че наистина голямото болшинство отъ постоветѣ сѣ въ градоветѣ, нѣ има и около 350—400 радиоапарати въ ѣтотина села. Значи, и при тази липса на българско предаване, радиоапаратитѣ проникватъ въ селата.

Председателъ: (Звъни) Г. Каназирски, трѣбва да завършите.

Г. Каназирски (д. сг): Свършвамъ.

Казахъ, че тази служба за сега се извършва отъ „Родно радио“. То има една малка предавателна станция, която се чува чакъ въ Тирана и въ Балчикъ, обаче, въ всѣки случай, поради плавинския характеръ на нашата страна, мѣчно се чува, а когато има смущения въ атмосферата, почти се заглушава отъ другитѣ по-мощни станции. Поиска се увеличение на субсидията, която държавата дава, отъ 100.000 на 600.000 л. Г. министърътъ на финанситѣ едва можа да откъсне само 200.000 л. за да се увеличи

тая субсидия от 100.000 на 300.000 л. Това положение, обаче, е временно. Задачата е държавата да построи една мощна станция. Но ние не само не правим това, а не проявяваме абсолютно никакъв интерес въобще към радиоразпръсквателната служба въ свѣта. Има една международна организация, която определя, коя държава каква дължина на вълнитѣ да има. Миналата година се състоя международна конференция въ Люцернъ. Както винаги, ние отсъствувахме и тамъ. Ние сме извънредно щедри за разни командировки, но за такава сериозна работа ни нѣма. А тамъ, въ наше отсъствие, не сѣ ни определяли самостоятелна вълна, а сѣ ни дали една вълна, която е вече дадена на една частна станция въ Холандия и на една второстепенна станция въ Испания — Валенция. Следователно, ние сме единствената държава — може би след насъ ще дойдатъ Албания и Гърция — която нѣма самостоятелна вълна. Освенъ това, по внушение на наши съседни, намъ е определено да имаме антена, ориентирана отъ западъ на изтокъ, сѣ огледъ, щото нашето предаване отъ София да се слуша на изтокъ, но не и на западъ. Това е могло да ни бъде наложено, поради нашето отсъствие отъ тази международна конференция. Какъ ще може да се поправи това положение, ако нѣкой денъ си построимъ станция, не ми е ясно.

В. Савовъ (нац. л.): Съ мощност по-голяма отъ 5 киловата.

Председателъ: (Звъни) Завършете, г. Каназирски.

Г. Каназирски (д. сг.): Приключвайки моето изложение, ще повторя още единъ пътъ, че намирамъ, какво липсва на грижи отъ правителството по отношение на телеграфопощенското ведомство не се оправдава, поради онова значение, което туй ведомство има, не само отъ гледна точка за изпълнението на всички функции, които му се възлагатъ, като започнете отъ държавната сигурност и свършите съ стопанскитѣ и културни нужди, но и отъ гледна точка на приходи. Само пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, уважаеми г-да, сѣ останали оня ресоръ, който дава много повече, отколкото консумира. Следователно, погледнато даже и чисто търговски, чисто практически, безъ огледъ на каквито и да било други съображения, имаме всички интереси това ведомство да бъде третирано съ по-широка ръка и да му се дадатъ повече срѣдства, за да могатъ и повече да се получатъ. Тѣзи срѣдства сѣжестременно ще дадатъ възможност и за едно модернизиране. Миналата година г. Костурковъ — азъ ще си позволя да му напомня сега — обеща да въведе нѣкои нови работи: доставка на експресни колетни, доставка на колетни въ къщи и т. н. Тия работи не се направиха досега и затуй, въпрѣки забраната и строгоститѣ на ведомството, частната инициатива продължава да изпълнява тая служба, съ всички рисикъ и съ всичкитѣ дефекти, които могатъ да се явятъ.

Но забелязва се едно новаторство, което също ще спомена. Това е, че службата иска да замѣни междуселскитѣ куриери, да ги отстрани и да възложи пренасянето на пощата на пощонаематели. Г. министърътъ казва, че прави това новаторство въ известни райони като опитъ, като, на мѣстото на куриеритѣ, се даватъ раздавачи.

Г. Енчевъ (з): Досега пощата не се ли пренасяше отъ пощонаематели?

Г. Каназирски (д. сг.): Не навѣкжде. Една тенденция има да се премахнатъ куриеритѣ. Г. министърътъ каза, че това е опитъ. Азъ моля този опитъ да се прави много внимателно и съ голѣма предпазливостъ, защото междуселскитѣ куриери не е само единъ преносвачъ на пощата, но за селското население той е като подвижно пощенско писалище: той си има и печатъ, и марки, той приема и колетни, той обслужва населението по пътя, когато отива отъ единъ пунктъ въ другъ. Следователно, когато ще го замѣстваме съ нѣщо ново, трѣбва да бъдемъ внимателни, за да не направимъ нѣкоя грѣшка.

Още една дума и за селскитѣ телефонни постове, които се открива по силата на закона за пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ и за които селскитѣ общини се ангажирваха да плащатъ за 2 години персонала. Редъ години този персоналъ се заплащаше. Има значителни постъпления, обаче персоналотъ продължава да стои въ тежестъ на селскитѣ общини. При сегашната криза общинитѣ започнаха да не предвиждатъ кредити, и ние рискуваме да видимъ въ много селски общини да бъде унищожено това, което въ продължение на толкова години и съ такива усилия, чрезъ трудова повинностъ и пр., бѣ построено отъ общинитѣ.

Това сѣ, г. г. народни представители, бележитѣ, които имамъ да направя по бюджетопоекта на Главната дирекция

на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. (Ржкоплѣскания отъ говориститѣ)

Председателъ: Има думата народниятъ представител г. Славейко Василевъ.

С. Василевъ (д. сг. Ц): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Обикновено, когато се разглежда бюджетопоектъ на държавата, става единъ натискъ отъ страна на всички ония длъжностни лица, чиито интереси прѣко се засѣгатъ отъ самитѣ бюджетопоекти. Тази година можемъ да кажемъ, че имаме по-голямъ спокойствие при разглеждане бюджетопоектитѣ на разнитѣ министерства. Като изключение отъ това общо явление, сѣ бюджетопоектитѣ на Министерството на просвѣтата и бюджетопоектитѣ на Главната дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. По първия азъ нѣма нищо да кажа, защото по този въпросъ вече тукъ се дебатира. Азъ, обаче, си поставямъ въпроса: защо имаме едно вълнение въ персонала по Дирекцията на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ? Дали това вълнение е рожба на българския партизанлъкъ, дали жѣбътъ на партизанщината не е проникналъ дълбоко и въ това ведомство? Защото ние, които наблюдаваме отъ страна, искаме да свѣржемъ това недоволение на персонала съ интерпелацията, която е отправена къмъ г. министъръ Костурковъ отъ единъ депутатъ. Азъ бихъ желалъ въ ведомството на г. министъръ Костурковъ да царува редъ и правда. Азъ имамъ слабостъ къмъ г. министъръ Костурковъ, защото е единъ общественикъ, който съ собственъ трудъ и голѣми усилия можа да достигне поста, заемамъ днесъ отъ него. Затуй азъ се заинтересувахъ по този въпросъ, присѣствувахъ въ бюджетарната комисия, безъ да съмъ неинъ членъ, снабдихъ се съ редъ документи и бѣхъ единъ отъ тѣзи, които още въ първия моментъ зададохъ на г. министра въпроса: „На какво се дължи онова вълнение, което ние забелязваме въ телеграфопощенското ведомство? Защо тамъ нѣма спокойствие? Не бѣхте ли Вие въ състояние да защитите това ведомство, което не само че е единъ раг excellence държавенъ институтъ, но и е едно въ пълната смисълъ на думата приходоносно стопанство?“ Какво се оказа? Ние тамъ, въ бюджетарната комисия, получихме едно изложение отъ самата служба. Азъ ще спра вашето внимание може би само за една минута върху него. Моята речъ ще бъде лишена отъ всѣкакви цифри, ще си послужи минимално съ цифри, само тамъ, дето е необходимо, но ще моля вашето трпение за една минута, да прочета началото на единъ докладъ отъ службата, т. е. отъ директора на самото телеграфопощенско ведомство, до г. министра. (Чете)

„Министерство на желѣзницитѣ, пощитѣ и телеграфитѣ. Главна дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. Бюро за персонала. № 3963 — 21 мартъ 1934 г.

„Г. министре!

„Въ свръзка съ голѣмитѣ и сѣдбоносни съкращения, които двукратно се правиха вече до отпечатване и внасяне въ Народното събрание бюджетопоекта на Главната дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ за финансовата 1934/1935 г., повелителенъ служебенъ дългъ ме зове да изтъкна недвусмислено предъ Васъ допустнатитѣ неспособности, които не само ще компрометиратъ, но и ще разстроятъ изъ основи нѣкои важни служби, ако въ Парламента поне не се изправятъ грѣшкитѣ, промъкнали се не по вина на главната дирекция.

„Преди да пристѣпя, обаче, къмъ сжността на моята прѣка задача, нека ми бъде позволено да служа за вѣренъ изразителъ на сложнитѣ чувства отъ загриженостъ, мъжа и недоумение, залѣгнали дълбоко въ смутената душа на обезвѣрения и нерадостенъ персоналъ по ведомството на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. Отчаяние, тъга, несигурностъ вълнуватъ днесъ всѣки едногъ предъ утрешната неизвестностъ за служба и личностъ.

„И много основателно, г. министре! Въ последно време не минава бюджетна година, когато да не се помрачи и безъ това тъмниятъ небосклонъ на телеграфопощенската и телефонна орисъ и прокоба. Всѣка година се нанася новъ ударъ върху мършавата и охлузена снага на телеграфопощенската и телефоненъ институтъ.

„Посѣга се на кредититѣ за вещественитѣ разходи и личния съставъ, безъ да се държи смѣтка за бързия и неспиренъ растежъ на службитѣ, които, безъ срѣдства и достатъченъ персоналъ, не могатъ дори да се поддържатъ, а камо ли да се подбраватъ“.

Докладътъ е отъ нѣколко страници. Азъ считамъ, че дотукъ трѣбва да спра.

Прочитайки писмото на директора до г. министра, азъ поставихъ на последния следнитѣ нѣколко въпроса. Това писмо по частна инициатива ли е? Кой ще защитава тукъ бюджетопоекта — министърътъ, или директорътъ, съ

тѣзи писмени изложения? Този бюджетъ не е ли миналъ по процедурата? Той не е ли изработенъ отъ службата? Той не е ли прегледанъ отъ Васъ? Не е ли изпратенъ въ Финансовото министерство? Финансовото министерство не си ли е дало мнението? Следъ това не е ли повърнатъ бюджета пакъ при Васъ и следъ това отново не е ли изпратенъ въ Финансовото министерство и отъ тамъ да отиде въ Министерския съветъ, отъ кждето вече ще бжде изпратенъ въ Държавната печатница? Тая процедура не е ли спазена? Защото азъ забелязвамъ въ този докладъ, че въ него е казано, че на два пъти е връщанъ бюджетътъ и най-после е съставенъ мимо дирекцията, не по нейна вина и пр.

Г. министърътъ решително ни заяви: азъ бѣхъ противъ съкращенията, но азъ не бѣхъ послушанъ. Ако искате да знаете истината — този докладъ бѣ изпратенъ по моя заповѣдъ. Тоя докладъ азъ наредихъ да бжде изпратенъ и до други лица, за да привлѣча вниманието имъ.

Следъ тия обяснения азъ дадохъ пълно право на телеграфо-пощенския персоналъ, за оня смутъ, който бѣше настѣпилъ въ съзнанието му и за оня протестъ, който идѣше отъ дълбочината на неговата душа. Тѣ бѣха заплашвани. Всички бѣха заплашвани. Тѣхниятъ смутъ, тѣхниятъ протестъ нѣма нищо общо съ интерпелацията, която е отправена къмъ г. министъръ Костурковъ. Тя е съвсемъ отдѣлна работа. Тѣ сж загрижени за ведомството, въ което служатъ, и като върни войници на това ведомство, искатъ да спасятъ поне предъ Парламента онова, което може да се спаси.

Тогава се наложи да бжде поканенъ въ бюджетарната комисиия и г. министърътъ на финанситѣ. И действително г. министърътъ на финанситѣ дойде и изслуша-мненията, които се изказаха. Всички членове на бюджетарната комисиия, безъ разлика на партийна принадлежностъ, както и ония депутати, които присѣтствуваха тамъ, безъ да сж членове на бюджетарната комисиия, бѣха единодушни, че ще трѣбва телеграфо-пощенското ведомство да бжде подкрепено. Остана тоя въпросъ да се разреши между двамата министри. Въ подновеното заседание на бюджетарната комисиия насъ ни се донесе вече единъ новъ списъкъ, съ който се възстановяватъ 67 лица отъ персонала, обаче не се правѣше увеличение на вещественитѣ разходи. Увеличаваше се само субсидията на „Родно радио“ отъ 100.000 на 300.000 л.

И така, въ заключение, по ведомството на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ се направи първоначално едно намаление на персонала съ 117 души. Възстановиха се 67, следователно, останаха 50 души съкратени. Вънъ отъ туй, има една корекция въ числото на ученичкитѣ-телефонистки и на ученичкитѣ-телефонисти — единитѣ сж увеличени съ 40, другитѣ — съ 20. Това е подобрението.

Въ заключение — за да не се връщамъ по тоя въпросъ въ връзка съ бюджета — ще кажа, че бюджетътъ на пощенското ведомство тая година е съ намаление на личния съставъ, макаръ и минимално, което не е въ интересъ на службата. Освенъ това има едно намаление въ глобалната сума на бюджета. Миналата година тя е била 202.000.000 л., тая година е 196.000.000 л. или точно намалението е 6.615.000 л. Обаче следъ корекцията, направена въ разходнитѣ пера, на сума 2.700.000 л., заедно съ помощта на Родно радио отъ 200.000 л., ще излѣзе, че въ окончателна форма бюджетътъ на телеграфо-пощенското ведомство тая година е намаленъ съ около 3.915.000 л.

Телеграфо-пощенското ведомство е държавенъ институтъ — институтъ важенъ, сериозенъ и сѣдбоносенъ. Той обслужва на индустрията, обслужва на земледѣлието, обслужва на стопанството, обслужва самия животъ, обслужва всички частни лица, обслужва цѣлия народъ, обслужва цѣлата държава. За да може да обслужва, нему му е необходимъ персоналъ. За тоя персоналъ и за веществени разходи въ това ведомство се харчатъ 198.000.000 л., крѣгло 200.000.000 л.

Какви сж приходитѣ отъ това ведомство — сигурнитѣ, постояннитѣ, непоколебимитѣ приходи?

Споредъ изложението на г. министра на желѣзницитѣ, чистиятъ приходъ отъ това ведомство — като махнете разходитѣ — сж 80.000.000 л. Като турите и разносикитѣ по държавната кореспонденция, за която държавата нищо не плаща, които сж 70.000.000 л., излиза, споредъ изложението на г. министра, че чистиятъ приходъ отъ това ведомство е къмъ 150.000.000 л.

Въ глава VII на бюджета за приходитѣ на държавата за финансовата 1934/1935 г. сж предвидени следнитѣ приходи отъ пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ: отъ такси за телеграми и телеграфни бланки и транзитъ — 48.000.000 л.; отъ пощенски марки и карти — 66.000.000 л.; отъ такси за подадени и получени вътрешни и международни ценни

и обикновени пратки, колет и пр. 43.000.000 л.; отъ телефони и транзитъ — 110.000.000 л.; отъ радиоразпрѣсквателната служба — на която сега държавата се съгласи да даде 300.000 л. помощъ — 3.000.000 л.; отъ полупроценти и лихви отъ спестовната каса — 10.000.000 л. или всичко 280.000.000 л. Значи, приходътъ отъ ведомството надвишава разхода на сжщото съ 80.000.000 л.

Съ този паралелъ, който направихъ предъ васъ, и съ това заключение, което е благоприятно за ведомството, не искамъ да кажа, че всички добити срѣдства ще трѣбва непременно да се дадатъ, да се инвестиратъ за усъвършенствуване на самото ведомство. Не е тамъ моята мисль, защото знамъ, че въ държавата има голѣми институти, които служатъ на тая държава, защищаватъ тая държава, но тѣ не даватъ приходи. Следователно, държавата е длѣжна да вземе отъ приходитѣ на това ведомство. Но когато ще взема приходитѣ, държавата трѣбва да внимава извънредно добре да не нанесе ударъ на самото ведомство. А отъ това изложение, което ви прочетохъ и което е на службата, и отъ онова, което се изнася въ печата, въ брошури и въ изложения до народни представители, общественици и др., е явно, че съ първоначално внесения бюджетопроектъ бѣше нанесенъ единъ чувствителенъ ударъ на ведомството.

Азъ искамъ тукъ да направя за себе си едно заключение, което може би не всички ще поддържатъ. Азъ виждамъ тукъ нѣщо, което е неестествено.

П. Деневъ (р): Само интрига нѣма да правите!

С. Василевъ (д. сг): Неестественото е въ живота на самото управление. Азъ бихъ желалъ тоя бюджетопроектъ да излѣзеше отъ Министерския съветъ. Азъ бихъ желалъ г. министърътъ на желѣзницитѣ да декларираше въ бюджетарната комисиия, че цѣлиятъ кабинетъ е съгласенъ съ тоя бюджетопроектъ, а не обратното, което чуваме въ бюджетарната комисиия, или което четемъ тукъ въ това изложение.

Защо желая това? Защото съмъ вашъ политически противникъ въ дадения моментъ ли? Не. Желая го, защото азъ имамъ една висока преценка на телеграфо-пощенското ведомство. Азъ съмъ ималъ възможностъ да бжда въ непосредственъ контактъ — допускамъ, че сте имали и вие тая възможностъ — въ тежки времена, съ това ведомство. И мога да засвидетелствувамъ...

Т. Бошнаковъ (з): Сигурно на 9 юний.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Моля, г. Бошнаковъ, недейте прекъсва.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Презъ м. септември и други дати.

С. Василевъ (д. сг. Ц):... и въпрѣки онѣзи тежки, сѣдбоносни моменти, които нашата държава е изживѣла, това ведомство въ пълния си комплектъ, винаги е било на поста си, като върненъ войникъ въ служба на държавата. Вѣрно с, имаше времена, когато държавната власть не бѣше много разположена къмъ това ведомство, когато това ведомство се считаше като парии, когато това ведомство бѣше поддадено на влиянието на комунизма. Тукъ ми дохожда вече на ума една максима, която е известна на всички ви, но която азъ мисля да спомена: искате ли вие да спечелите волята и енергията на вашитѣ подведомствени — а нужно е да ги спечелите въ това ведомство — вие трѣбва да бждете повече човѣци къмъ тѣхъ, вие трѣбва да полагате по-голѣми грижи къмъ тѣхъ, вие трѣбва да полагате по-голѣми интереси къмъ тѣхнитѣ изживявания, къмъ тѣхнитѣ дѣлнични служби. Постѣпва ли се тъй? Имаше време, когато не се постѣпваше тъй и тогазъ комунистическото влияние до известна степенъ бѣше заразило нѣкои отдѣлни лица, а на известни мѣста може би и групи отъ това ведомство.

Какъ е поставено това ведомство у насъ? Това ведомство у насъ е поставено на една солидна база, на едни здрави начала. И телеграфисти, и телефонисти, и пощенци, и Спестовната каса, чековата служба, която наскоро е създадена, но която е неотемлима частъ отъ дирекцията — всичко това е поставено на здрави начала. Самата конструкция на ведомството е такава, както е въ европейскитѣ държави, съ известна разлика при администрирането. Така, напр., телефонната служба въ Америка, въ Испания и въ нашата съседка Ромъния е на концесионни начала. Има други мѣста, кждето това ведомство, по-скоро телефонната служба и телеграфната, е като автономенъ институтъ. Въ 1924 г. въ Германия сжщо създадохъ това

ведомство като автономен институт — за повече приходи. У нас и днес има мнение, за да можем да изкараме повече печалби от телефонната ни служба, да се отиде към концесионната система. Аз съм дълбоко убеден, че ония, които носят отговорност за управлението, не могат да възприемат такова едно мнение, защото този институт е необходим за държавната сигурност.

Каква е службата? Аз ви казах, че конструкцията на ведомството е като конструкцията на ведомствата в модерните и културни страни. Разликата е само в едно; тя е, че нашите работят повече, отколкото работят във всички други държави. Недейте го схваща, че правя комплимент на когото и да е, още повече на персонала. Преговорившият изтъква — и аз ще потвърдя същото — че докато на един телефонист в Германия, в Франция, в Австрия, в Италия — да не изброявам всичките държави — се падат към 60—70 поста, у нас на един телефонист, или на една телефонистка, по-специално тук в София, се падат между 120—140 поста.

Т. Кънчев (д. сг. Ц): И техниката там е по-съвършена.

С. Василев (д. сг. Ц): Докато там дежурствата в телефонната централа са по на половин час, у нас са по на час и половина. У нас 22% или 25% от служителите по това ведомство работят 8 часа; останалите процент 78% или 75% работят повече от 8 часа. Ние имаме денонощна служба, ние имаме полунощна служба, ние имаме и нормална служба, която в известни пунктове е до 6 часа, а в други пунктове до 8 часа вечерта. Аз бих помолил г. министъра да даде възможност на всички народни представители, които не са ходили в Софийската централа, да поседят един-два часа...

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Кой ще издържи 2 часа?

Министър С. Костурков: И 20 минути не могат издържа.

С. Василев (д. сг. Ц):... и резултатът ще бъде положителен: той ще бъде, че ние ще се въоръжим с едно по-голямо спокойствие, когато ще искаме да ни се дава телефонна линия.

Г. Енчев (з): И нѐма да се сърдимъ.

С. Василев (д. сг. Ц): Аз взех тия сведения от покойния директор Михаил Савов. Той ме е казвал нѐколко пъти и аз съм посещавал тая централа. Там ще видите телефонистка, която е турила на ушите си две слушалки, която има пред себе си маса нумера, които свѣтят, и тя трѣбва да вдига щепселите и да ги туря, трѣбва да бъде в едно нервно напрежение, и когато я смъкнете след 1¼ или 1½ ч., ще трѣбва да я подкрепите, за да отиде в почивната стая да си почине, защото тя е нервно изтощена, и физически изтощена — до такава степен е усилената работата в нашата централа.

Тия хора, обаче, както виждате, нищо повече не искат от вас и от правителството. Тѣ искат да запазят положението им, което са имали досега. Тѣ са в дълбоко съзнание, че държавата преживява една криза, че народът днес страда. Но недейте посѣга да правите съкращения по това ведомство.

Аз ще апелирам тук, въпреки решението на бюджетарната комисия, да възстановите миналогодишното положение. Тия 2 милиона лева, още, които ще дадете, нѐма да бъдат в вреда на службата, тѣ ще бъдат от полза за службата, затуй, защото вие ще стопите студентите души на тия хора, и нѐма да четем официални документи, че на тъмния и мрачен телеграфо-пощенски небосклон нов черен облак се явява. Какъв интерес имате вие, Народният блок, да засилвате този черен облак и на така черния небосклон на телеграфо-пощенци? Коригирайте се в това отношение — вие само ще спечелите, ще спечелите и самата власт, защото ще се издигне тя в тѣхното съзнание много по-високо, отколкото се намира днес. Макар че е установена една максима за никакви увеличения, но тук специално аз педирам да се възстанови миналогодишното положение, за да нѐмате смут в сѣдната на едно ведомство, което е дало доказателства, че служи честно и вѣрно на държавните и национални интереси.

Как е поставена пощенската служба? Ами всѣки от вас е изпитал удоволствието да получава в София три пъти на ден поща. В София в централните квартали

три пъти на ден се раздава поща, в крайните квартали се раздава два пъти; в по-големите провинциални градове — два пъти; в по-малките градове — един път; в селата два пъти, а има села и три пъти.

Г. Маринов (з): Дневно ли?

С. Василев (д. сг. Ц): В селата седмично.

Г. Маринов (з): В месеца един път.

С. Василев (д. сг. Ц): Това може да бъде само в нѐкой много краен пункт. Но в оѣзи, които имат съобщителни сѣдства, пощата се раздава редовно, два пъти и три пъти в седмицата.

Развитието на нашата мрежа. Тая цифра ще ви дам, както дадох и една цифра за общите приходи. В 1928 г. ние сме имали станции с телефонна служба 547, в 1929 г. вече стават 554, в 1930 г. — 558, в 1931 г. — 560, в 1932 г. — 566, в 1933 г. — 570. Виждате една закономерна прогресия — постепенно подобрене. Станции с телефонни централи в 1928 г. сме имали 277, в 1929 г. — 297, в 1930 г. — 297, в 1931 г. — 317, в 1932 г. — 319, за 1933 г. нѐмам сведения. Телефонопощенски селско-общински постове в 1928 г. сме имали 580, в 1933 г. — 1306, увеличение с два пъти и повече. Виждате, че от цифрите явствува, какво в това отношение е работено планомерно и са се старали да бъдат задоволени нуждите на нашите градски и селски центрове. Днес в този момент мисля, че около 1.804 населени градски и селски пунктове вече са свързани с телеграфо-пощенски и телефонни станции, което значи, че над 60%, към 70% от нашите населени голѣми и малки пунктове са вече свързани с това мощно сѣдство за съобщение.

Г. г. народни представители! Аз ще се върна пак на самото изложение на службата. Защо се базирам на него? Защото за мен то е официален документ. Аз избѣгвам да си служа с масата изложения, които тѣзи дни постѣпиха в Народното събрание и които, предполагам, вие всички ги имате. Аз се спирам само на изложението на службата.

Какво значи да се изработи един бюджет мимо дирекцията? Аз исках да разузная какво значи това. Отговори ми се, че това значи, че министърът нѐма пълно доверие в служебния персонал и затова е изработил бюджетопроекта с хора, в които той има доверие, но които по-слабо познават службата.

П. Денев (р): Когато в Ваше присѣствие, г. Василев, пред цѣлата бюджетарна комисия, както вие самѣ признахте, г. министърът Ви направи такава чистосърдечна декларация, възприета от всички, че това е едно съкращение на бюджета мимо неговите собствени разбирания, защо сега се правят тия интриги, кому са потрѣбни тѣ?

С. Василев (д. сг. Ц): Това не е абсолютно никаква интрига, г. Денев. Когато това се казва в един официален документ, не може да бъде интрига. Аз не съм способен на интриги.

П. Денев (р): Политическа интрига е това. Нали това се каза в бюджетарната комисия? И абсолютно единодушие имаше там по всички въпроси?

Т. Кънчев (д. сг. Ц): Добре е да се чуе и в пленума. Защо само в комисията?

С. Василев (д. сг. Ц): Аз искам да направя заключението си.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): (Към П. Денев) Г. министърът ще отговори.

С. Василев (д. сг. Ц): Да, и г. министърът ще отговори. Аз ви казах, че нѐма да прибѣгвам към другите изложения, които имаме. Но от това, което чета в изложението на службата, съзирам, че в тази дирекция има нѣщо, което не е в хармония с интересите ѝ. Виждам, че има партизанлък. При разглеждане на интереселацията ще видим тия въпроси. И за да не бъде голословен, ще ви посоча само един примѣр. Уволнен чиновник, служащ в това ведомство, пише: „Виновен съм пред г. министъра на жѣлѣзниците, че съм сдружен земеделец от 1919 г.“

П. Деневъ (р): Нова интрига!

С. Василевъ (д. сг. Ц): „Презъ сговористко време ме търпяха, но сега съм уволнен“ . . . (Оживление всрѣдъ мнозинството)

С. Таковъ (з): Това сега не е интрига! (Веселостъ всрѣдъ мнозинството)

С. Василевъ (д. сг. Ц): . . . „заедно съ още три другари: Тодоръ Ивановъ, Грозю Грозевъ и Илия Димитровъ, отъ с. Винаца, Борисовградско. Условието да бѣда пакъ приетъ на служба ми се предложи лично отъ секретаря на г. Костурковъ. То е, да донеса писмо отъ радикалското бюро въ Борисовградъ, че съмъ станалъ членъ на Радикалната партия“ — писано въ в. „Време“, издание на земледѣлскитѣ министри.

Министъръ С. Костурковъ: Какви служители сѣ тия лица?

С. Василевъ (д. сг. Ц): Не пише тукъ.

П. Деневъ (р): Нищо ново. Това сѣщото писмо се цитира при дебатитѣ по бюджета. Нѣщо ново кажете!

С. Василевъ (д. сг. Ц): Новото — ще направя едно сравнение. — Н. Цвѣтковъ, съучастникъ въ Митю Ганевата банда, осѣденъ на 12½ години затворъ и 300.000 л. обезщетение, впоследствие амнистиранъ, станалъ радикалъ, назначенъ на служба въ Пловдивската станция. Азъ ви посочвамъ тия два примѣра, вие да си направите съответното заключение. Ще бѣда доволенъ, ако бѣда опроверганъ. Азъ бихъ желалъ въ ведомството на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ да има една висша справедливостъ при назначаването на персонала.

Безспорно е, че г. министъръ Костурковъ е единъ солиденъ общественикъ, че азъ съмъ — още въ началото казахъ — съ симпатии къмъ него, обаче той стана жертва на нѣкои негови другари, които пожелаха чрезъ властта да засилятъ партията си. Предполагамъ, че това е общо мнение. Така азъ си обяснявамъ факта: уволненъ е земледѣлецъ отъ управляващия блокъ, а е назначенъ единъ човѣкъ, който е участвувалъ въ Митю Ганевата чета, но впоследствие станалъ радикалъ. Това е една обща слабостъ у нашитѣ общественици — да си създаватъ партии чрезъ властта. Ние трѣбва да скѣсаме съ тази практика, съ тази традиция. Ние трѣбва по другъ пътъ да засилваме нашитѣ партийни редове.

Къмъ края бихъ апелиралъ на първо мѣсто къмъ г. министра на желѣзницитѣ, следъ това къмъ васъ, да не се гледа на телеграфо-пощенското ведомство тъй, както се е гледало, споредъ едни самопризнания на г. министра, като на едно приведено дете, а тъй, както се гледа на едно свое дете. Нѣма защо да се лишава това ведомство отъ общитѣ грижи на управницитѣ, безразлично кой сѣ тѣ.

Преди да пристѣпя къмъ моето заключение, искамъ да кажа нѣколко думи и за Спестовната каса. Спестовната каса е единъ солиденъ, здравъ и стабиленъ институтъ, но тя не е самостоятелна, а съставя една частъ отъ Дирекцията на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ. Има държави, въ които спестовнитѣ каси сѣ самостоятелни институти, но тамъ приходитѣ сѣ колосални, вложенитѣ капиталы сѣ голѣми и може да се издържа отдѣленъ персоналъ. У насъ съществуващото положение ще се запази, докато този институтъ се стабилизира още повече.

Искамъ да кажа нѣколко думи и за „Родно радио“. Трѣбва да се положатъ грижи отъ страна на държавата за „Родно радио“. Азъ намирамъ решението на г. г. министритѣ на желѣзницитѣ и финанситѣ да увеличатъ субсидията за „Родно радио“ на 300.000 л. като една добра работа. Трѣбва да се подкрепятъ тия идеалисти и ентузиасты, за да може действително и у насъ да се създаде едно по-мощно радио. Нашето радио по мощностъ е подъ 1 волтъ. Последната станция, която се прави сега въ Москва за пропаганда, е надъ 500 волта — нѣщо много голѣмо.

В. Коевски (нац. л. П): Съвсемъ малка е разликата!

С. Василевъ (д. сг. Ц): Нека къмъ края ми бѣде позволено още единъ пътъ да апелирамъ къмъ Парламента и г. министра, да се възстановятъ кредититѣ въ бюджета на Дирекцията на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, защото тѣ сѣ нуждни за по-добрата, акуратна и навременна служба въ това ведомство.

Нека да пожелае най-после, между васъ, които управлявате, да има по-добри отношения. Тѣ сѣ много студени, тѣ сѣ много хладни, тѣ сѣ даже недружелюбни.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: (Къмъ мнозинството) Вървете се цѣлувайте, бе!

С. Василевъ (д. сг. Ц): Тия отношения, произхождащи отъ самата действителност, отъ това, което представлява Народниятъ блокъ, кривятъ въ себе си зародиша, искрата на утрепни усложнения въ държавата.

С. Таковъ (з): То е наша работа.

С. Василевъ (д. сг. Ц): За нѣкои, които не желаятъ да скѣсатъ съ традицитѣ, които искатъ да следватъ добритѣ си вече привички, това положение е търпимо. Другитѣ — и това е по-голѣмата частъ отъ българския народъ — по силата на своя разумъ, логика и инстинктъ, търсятъ по-друго решение на въпроса за управлението на нашата държава. Сѣщата тази здрава частъ на българската нация отрича партизанско-коалиционнитѣ комбинации, каквато е днешната властъ, . . .

Отъ мнозинството: О-о-о!

С. Таковъ (з): Народното движение!

С. Василевъ (д. сг. Ц): . . . и тя не вѣрва, че и въ бѣдеще подобни комбинации ще могатъ да подобрятъ положението въ страната.

(Възражения отъ мнозинството)

С. Славовъ (з): Ти си го научилъ наизустъ! (Глъчка)

Председателъ: (Звъни)

С. Василевъ (д. сг. Ц): Такава една система на управление може да ни даде онова, което ние видѣхме въ бюджетарната комисиия, кждето самитѣ министри не могатъ да се разбератъ, дори когато се касае за бюджетопроекта на едно важно ведомство. (Възражения отъ мнозинството)

Г-да! нѣма нужда да се афектирате. Много добре си спомняте, че у насъ имаше общественици, които преди 21 юний декларираха, че не даватъ на васъ властта. Ние знаемъ, че общественикитѣ, отъ по-малкъ или по-голѣмъ калибъръ, винаги носи въ себе си едно желание: ако е на властъ, да държи властта, ако е въ опозиция, да се стреми къмъ властта.

Е. Шидерски (з): Ама когато нареждахте мене да ме пребиятъ и когато ме пребиха, вие това не го казвахте.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Вие виждате, колко съмъ добросъвѣстенъ въ критиката си.

Е. Шидерски (з): А-а-а, много сте добросъвѣстенъ!

С. Василевъ (д. сг. Ц): Азъ искамъ да бѣда по-искренъ къмъ васъ. Положението на блока прилича на едно огледало . . .

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: (Къмъ мнозинството) Той си спомня за отношенията въ Сговора! (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството)

С. Василевъ (д. сг. Ц): Вие приличате на огледало: мислите, че това огледало е само пукнато и търсите майсторъ да го залепи. Не, г-да, огледалото е счупено на много хиляди парчета . . .

Отъ мнозинството: Е-е-е! (Смѣхъ)

С. Василевъ (д. сг. Ц): . . . и никой не е въ състояние отъ васъ да сглоби нѣщо. И ако го сглоби и се видите, вие сами ще се оттеглите отъ него. (Оживление) Ние ще имаме възможностъ въ едно непродължително време да проверимъ онова, което мислимъ и говоримъ. (Възражения отъ мнозинството) Вие ще видите, че нашитѣ думи сѣ правдивы, че нашитѣ думи сѣ пророчески и трѣбва съ спокойствие да ги понесете.

Отъ мнозинството: О-о-о!

М. Райковски (з): А вие знаете ли за пророцитѣ следъ Христа?

С. Василевъ (д. сг. Ц): Завършвайки моитѣ бележки по бюджетопроекта на Дирекцията на пошитѣ и телеграфитѣ,

азъ искамъ, преди да слѣза отъ трибуната, да посоча на уважаемото правителство и на уважаемия Парламентъ, по кои параграфи намираме, че трѣбва да се възстановятъ кредититѣ, ако искате действително службата да върви по единъ нормаленъ редъ. Това сж параграфи 20, 21 и 26. Последниятъ параграфъ, г-да, е за облѣклото на куриеритѣ и пощалионитѣ. Миналата година е билъ 1.200.000 л., а тази година го намалявате на 1.100.000 л. Та кой отъ васъ, било въ София, било отъ провинцията, не е виждалъ тия труженици често пѣти съ изтъркани палта, съ изтъркани куртки, съ изтъркани шинели? Азъ ви моля, не дейте така леко да гледате на този въпросъ.

Т. Тонковъ (з): Като ограбихте държавата, какво да правимъ? Къде турихте паритѣ? Нѣма пари. Изядохте ги.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Трѣбва да увеличите този кредитъ, за да можете да внесете едно малко подобрение. Сумата не е голѣма, разликата е само 100.000 л. — отъ 1.100.000 л. да увеличите кредита на 1.200.000 л.

В. Мариновъ (д): Вие взехте дрехата на държавата и нѣма откъде да вземемъ, за да имъ дадемъ на тѣхъ.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Тѣзи ващи апострофи, които сж вече като система, не сж, преди всичко, въ ваша полза.

В. Мариновъ (д): И демагогията, която правите, и тя не е въ ваша полза.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Азъ виждамъ въ тия апострофи не само неактивностъ, но липса и на моралъ. Вие често пѣти викате срещу Славейко Василевъ, срещу Александъръ Цанковъ „убийци“, и туй, и онуй. Вие, които насъ таксувате така, защо сте въ съдружие съ тия, които въ ония събития бѣха съ насъ? Нали ние презъ септемврий съ тѣхъ работихме рамо до рамо, за да спасяваме държавата? Нали излѣзохме съ общи листи заедно съ тѣхъ въ законодателнитѣ избори? Почтено ли е да наричате насъ убийци, защото водимъ една опозиционна борба, а къмъ тѣхъ да сте сервилни, защото тѣ ви сж днесъ шефове? (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

Т. Тонковъ (з): Още на 9 юний тѣ се погнусиха отъ безследнитѣ изчезвания.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Не познавате въпроса.

К. Караджовъ (з): Ако ние не го познаваме, не знаемъ кой ще го познава!

Т. Бошнаковъ (з): Ние ако сме забавили, не сме забравили.

К. Караджовъ (з): Помнимъ и Вашето огледало, г. Василевъ. Огледвали сме се въ него, та ни е много страхъ отъ него.

С. Василевъ (д. сг. Ц): Известно е, че групата, къмъ която принадлежа, има голѣми симпатии къмъ телеграфопопеченското ведомство и желае на това ведомство да се дадатъ повече кредити, обаче ние нѣмаме довѣрие въ днешното правителство и затова нѣма да гласуваме този бюджетопроектъ. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ — крило Цанковъ)

Отъ мнозинството: О-о-о!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Моля, г-да, не дейте се учудва. Г. Славейко Василевъ се оглежда вече петьте години въ счупеното огледало!

С. Василевъ (д. сг. Ц): Вие самъ признавате, че огледалото е счупено.

Председателъ: Които приематъ заглавието на бюджетопроекта и § 1, заедно съ обяснителната таблица къмъ него, тѣй, както е поправена отъ комисията, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи за централното управление на дирекцията“.

(Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 3 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 4 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 5 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 6 — вж. прил. Т. I, № 51)

На края е зачеркната сумата въ скобитѣ 1.215.000 л. Общиятъ кредитъ отъ 40.000 л. става на 400.000 л. — печатна грѣшка.

Председателъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Глава III.

Общи веществени разходи за Главната дирекция, т. п. станции и п. п. писалища.“

(Чете § 7 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 8 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 9 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 10 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 11 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 12 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 13 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 14 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Думитъ „Родно радио“ се зачеркватъ и вмѣсто тѣхъ се поставятъ думитъ: „Български радио-съюзъ“ и кредитътъ отъ 100.000 л. става 300.000 л.

Председателътъ: Които приематъ § 40, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 41 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 41, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 42 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 42, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 43 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 43, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): Всичко по Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ, вмѣсто 185.976.000 л., става 183.808.400 л. (Чете)

„Глава IV

Телеграфо-пощенско училище.

Разходи за личния съставъ“.

(Чете § 44 — вж. прил. Т. I, № 51)

Въ объяснителната таблица къмъ този параграфъ сж направени следнитъ измѣнения:

На стр. 70 въ „а) Управление“, вмѣсто „Архиваръ-регистраторъ“, става „Регистраторъ“

На стр. 71 въ „II курсъ“ месечната заплата на единъ електротехникъ отъ 2.300 става 2.800—3.700 л.; годишната заплата отъ 33.600 л. става 33.600—44.400 л. и общиятъ кредитъ отъ 33.600 л. става 44.400 л.

На стр. 72 кредитътъ за повишение отъ 539.000 л. става 528.200 л. А кредитътъ за „Намаление, съгласно чл. чл. 5 и 6 отъ закона за бюджета на държавата за 1934/1935 фин. год.“ и пр. отъ 445.200 л. става 467.600 л.

Следъ забележка V се прибавя нова забележка, VI; (Чете) „На началниците на курсове и приравнени, които подлежатъ на повишение въ длъжностъ началникъ на отдѣлъ и приравнени или възпитатели, подлежащи на повишение въ длъжностъ началникъ на курсъ и приравнени, до назначаването имъ на такава получаватъ допълнително къмъ заплатата си още — първитъ по 300 л., а вторитъ до 300 л. месечно. На кои отъ тѣхъ ще се дава тази добавка, се опредѣля съ заповѣдъ отъ министра на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ. Разпорежданията на алинея втора отъ точка 8-а на чл. 4 отъ закона за бюджета на държавата за 1934/1935 фин. година не се отнасятъ за случая“.

Председателътъ: Които приематъ § 44, както се доклада, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Веществени разходи.

Храна и фуражъ“.

(Чете § 45 — вж. прил. Т. I, № 51)

Въ последния редъ следъ думата „поправяне“ се прибавятъ думитъ: „уреди за консервиране на зеленчукъ“.

Председателътъ: Които приематъ § 45, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 46 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 46, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Облѣкло, постелни принадлежности, обозъ, конско снаряжение и упряжъ“.

(Чете § 47 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 47, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 48 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 48, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 49 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 49, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 50 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 50, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Санитарни разходи“.

(Чете § 51 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 51, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 52 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 52, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Обучение на ученицитъ“.

(Чете § 53 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 53, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 54 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 54, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Домакински разходи“.

(Чете § 55 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 55, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете § 56 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателътъ: Които приематъ § 56, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Ж. Желябовъ (р): (Чете)

„Канцеларски разходи“.

(Чете § 57 — вж. прил. Т. I, № 51)

Безъ измѣнение.

Председателът: Които приемат § 57, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ж. Желябов (р): (Чете § 58 — вж. прил. Т. I, № 51)
Безъ изменение.

Председателът: Които приемат § 58, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ж. Желябов (р): (Чете § 59 — вж. прил. Т. I, № 51)
Безъ изменение.

Председателът: Които приемат § 59, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ж. Желябов (р): (Чете)

„Общи разходи“.

(Чете § 60 — вж. прил. Т. I, № 51)
Безъ изменение.

Председателът: Които приемат § 60, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ж. Желябов (р): (Чете § 61 — вж. прил. Т. I, № 51)
Безъ изменение.

Председателът: Които приемат § 61, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ж. Желябов (р): (Чете § 62 — вж. прил. Т. I, № 51)
Безъ изменение.

Председателът: Които приемат § 62, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ж. Желябов (р): (Чете § 63 — вж. прил. Т. I, № 51)
Безъ изменение.

Председателът: Които приемат § 63, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ж. Желябов (р): (Чете § 64 — вж. прил. Т. I, № 51)
Безъ изменение.

Председателът: Които приемат § 64, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Ж. Желябов (р): (Чете § 65 — вж. прил. Т. I, № 51)
Безъ изменение.

Председателът: Които приемат § 65, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.
Има думата г. министър-председател.

Министър-председател Н. Мушанов: Г. г. народни представители! За заседание на Въръбница стига да бжде приет единъ бюджетопроектъ. Ще ви моля да се съгласите да вдигнемъ заседанието.

За утрешното заседание предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Второ четене бюджетопроектитъ на: а) Дирекцията на държавнитъ дългове, б) за приходитъ на държавата за 1934/1935 ф. г.

2. Второ четене законопроекта за бюджета на държавата за 1934/1935 финансова година.

3. Второ четене законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията — продължение.

Първо четене законопроектитъ:

4. За отпусчане еднократна държавна помощ на народния представител Дойчинъ Петровъ.

5. За допълнение чл. 5 отъ закона за Българския археологически институтъ.

Одобрение предложенията:

6. За одобрение XXI-то постановление на Министерския съветъ, отъ 11. VIII. 1933 г., протоколъ № 69.

7. За одобрение XXV-то постановление на Министерския съветъ, отъ 11. VIII. 1933 г., протоколъ № 69.

Второ четене законопроектитъ:

8. За посмъртна взаимноспомогателна каса на служителитъ при изборнитъ учреждения.

9. За отпусчане еднократна държавна помощ на общината въ с. Килифарево, Търновско.

10. За ликвидация на заемитъ, отпуснати по закона за направа на икономически къщи и за насърчение жилищния строежъ.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Въ връзка съ дневния редъ, азъ отправямъ единъ апелъ къмъ г. министър-председателя, да се съгласи да приеме едно предложение, споредъ което сирацитъ отъ войнитъ и децата на инвалидитъ да не плащатъ такси. Тъ сж изключени, тъ сж вънъ отъ училището, защото не могатъ да плащатъ такситъ. Парламентътъ е обединенъ около това предложение.

Министър-председател Н. Мушанов: Административно се нареди да се приематъ всички въ училищата.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Тъ сж вънъ отъ училищата, г. министър-председателю.

Председателът: Които приематъ предложението на г. министър-председателя, да имаме заседание утре, съ предложения отъ него дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 18 ч. 40 м.)

Председател: **АЛ. МАЛИНОВЪ**

Секретари: **БОР. НЕДКОВЪ**
ИВ. ВЕЛЧЕВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**